

Foto VI. Pleničar

LOVEC IN LOVCI

Težko je postati in biti pravi lovec. Pri nas med lovci, kaj šele med nelovci je še vedno po večini mnenje, da je tisti lovec, ki je član lovske organizacije, ki je opravil lovski izpit in hodi na lov. V mnogih teh pa se ne pretaka lovska kri, niso podedovali nič lovskega. Zopet drugi z lovske krvjo pa ne morejo postati lovci, ker jim to brani zaposlitev ali karkoli. Čas za lov imajo le v dela prostih dneh in tako so pod silo razmer postali »nedeljski lovci«. Toda ne tisti, pravi nedeljski lovci, na katerih račun se izdere toliko šal in veselih zgodb in bi bilo na zadnjih pogonih dolgčas, če bi jih ne bilo. Časi se pač spreminjajo in lovci z njimi ter tako tudi nedeljski lovci. S tem ne trdim, da takih pravih nedeljskih lovcev ni več in bi bilo napak, če lov štejemo tudi med zabavo. Resni nedeljski lovci, ki imajo dovolj lovske krvi in bi želeli postati lovci »višje stopnje«, pa ne morejo zahajati tako pogosto v lovišče, da bi si prisvojili tisto široko prakso, ker so čas in sredstva njihov gospodar. Zakaj, četudi so si iz strokovnih knjig prisvojili veliko znanja, je to šele podlaga k vzponu do pravega, zgrajenega lovca. Tega ne da praksa zgolj v nekaj letih, temveč je treba biti mnogo mnogo dlje v tesnem kontaktu z naravo in divjadjo v vseh letnih in dnevnih časih. Koliko pa je danes srečnikov — razen poklicnih lovcev — ki imajo na voljo dovolj časa in sredstev, da bi dosegli lovske izobrazbo z vsem znanjem in veščinami v domačem lovu. Dovolj je dandanes, če lovec poleg splošnega lovskega znanja praktično obvlada določeno panogo v lovu za nekatere vrste divjadi. Kajti, kar se Jakec ni učil, Jaka ne zna. Vsemu lovskega znanju in veščinam je pa podlaga — lovske živaloslovje (razen panog, ki z lovom v ožjem smislu niso neposredno v zvezi — to je n. pr. lovske gospodarstvo, zakonodaja, balistika i. p.), ki je med lovci ponajveč še pastorka. Koliko je lovcev, ki jim ne bi delalo težave razpoznavanje, posebej ocenjevanje dlakaste divjadi in ki poznajo tudi njeno oglašanje, sledove, iztrebke in znake, ki jih pušča ta divjad pri svojem življenjskem udejstvovanju v okolici, v gozdu, na tleh, na rastlinah itd. Še manj znanja je pri razločevanju pernate divjadi, še manj pri drugih pticah (pevkah) kaj šele, da bi spoznavali ptice po klicih, petju, po obnašanju ali zgolj po načinu leta itd. Koliko je lovcev, ki razumejo živalsko govorico, da iz glasov lahko sklepajo na njihovo razpoloženje (svarilo, strah, izzivanje, paritveni glasovi i. p.). Tega lovcu ne more dati nobena knjiga, temveč zgolj narava na podlagi naravoslovnega znanja. Ni pa dovolj samo znanje živaloslovja, temveč je treba poznati tudi življenjsko okolje divjadi, ki z določenim rastlinstvom in živalstvom tvori z divjadjo zanjo nepogrešljivo

življenjsko skupnost (biotop). Predvsem je potrebno poznanje vsaj glavnih rastlin, s katerimi in kako se hrani rastlinojeda divjad v raznih letnih časih. Vse to in tako je pa šele potreben pratež na dolgi poti do pravega lovca. Zato mnogi pri vsej dobri volji in trudu ne morejo postati dobri, pravi lovci — ker jim nekaj manjka, nekaj, kar se ne da ne kupiti in ne drugače pridobiti.

Pravi lovec je — kratko rečeno — tisti, ki je lovske pravičen. Biti lovske pravičen pa pomeni, zadostiti vsem zahtevam, ki jih stavljajo gozd, polje in njuna divjad na lovca. Lovsko pravično loviti pa se pravi: gojiti, negovati, skrbeti in se truditi, se žrtvovati, se odrekati in končno žeti s čim manjšimi bolečinami in mukami za uplenjeno divjad. Žeti pa le prirastek (obresti) od staleža divjadi (lovnega kapitala). Ta žetev (odstrel) se vrši strogo po planu s težnjo, da se ustvari ali ohrani za dane razmere najustreznejši stalež. Pri tem ne sme stalež pasti pod normo, a jo tudi ne sme bistveno prekoračiti tako, da od časa do časa odstrelimo tudi nekaj krepke divjadi z namenom, da stalež ne prekorači norme in divjad ostane zdrava in odporna. Pri tem je treba ohranjati pravilno spolno razmerje in razmerje starostnih razredov. V tej težnji je nujno sodelovanje lovcev vseh sosednjih družin, ki imajo enake in podobne pogoje za gojitev določenih vrst divjadi v naravno omejenem okolišu. To velja zlasti za veliko divjad in perjad.

Za lov je potreben tudi dobršen kos prakse, to je obvladanje veščin, ki so potrebne in hkrati pogoj za lovske pravično izvajanje lova. Nikakor ni dovolj, da ima lovski izpit, pravico za nošenje orožja, da je član lovske organizacije in da ima puško. Lovski izpit je stvar spomina, ki za daljši ali krajši čas obdrži nekaj lovskega znanja iz knjig in dokaz, da je lovec zmožen prisvojiti si nekaj določene strokovne tvarine. Dokler pa temeljno znanje ne preide v kri, se ne moremo prekopati do višje stopnje lovskega znanja, ki šele odpre svet pravega lovca in ga usposobi za globlji in plemenitejši užitek lova po načelih lovske etike. Do tega je dolga pot, ker je polje lovskega znanja in veščin sila raznovrstno in obširno. Že pravilno ravnanje s strelnim orožjem zahteva celega moža. Ni dovolj, da poznamo v podrobnosti puško in zakone balistike ter tehniko streljanja, temveč moramo v lovski praksi dobiti v oblast svoje živce, da v kritičnem momentu, ko se n. pr. nepričakovano pokaže divjad in plane lovska mrzlica v kri, ne ravnamo nelovsko, nepremišljeno in ne ogrožamo sebe in druge. Pa tudi divjad je živo bitje, ki ji pod nobenim pogojem ne smemo povzročati nepotrebnih bolečin in jo brez posebno ute-

Foto
VI. Pleničar

meljenih in opravičljivih vzrokov usmrtiti. Ne zgolj predpisi zakona, temveč predvsem vest, človečnost in morala lovca naj odločajo njegovo razmerje in ravnanje do divjadi in do vseh živih bitij. V te odnose je seveda vključeno tudi vse rastlinje, kulturno in divje in njihove zahteve glede rastišča (tal). Zato si je pač treba iz knjig pridobljeno znanje vedno izpopolnjevati z opazovanjem in raziskovanjem v naravi. To zahteva seveda mnogo časa. Kdor kakorkoli ne more za lov žrtvovati dovolj časa, najbrž nikoli ne bo mojster v lovu, ne bo mogel nikoli doseči najvišje stopnje lovca, pravega lovca. Najboljša učiteljica je pač narava, a le za tistega, ki ima zanjo odprte čute ter potrebno razumevanje in razum, da dogajanja in doživetja pravilno sprejema in predela, pripovedovanja pa kritično vrednoti. Prav tako mu ne sme manjkati znanja o reji in vzgoji lovskih psov. Lovec je brez šolanega psa le pol lovca in večkrat zaradi tega z obstreljeno divjadjo nelovsko ravna. Tudi najboljši strelec slabo pogodi divjad, ki je brez psa zgubljena in pogine v mukah. Da je pa pes kos svoji nalogi, mora lovec veliko vedeti in znati, da psa vzgoji za nepogrešljivega pomočnika, za svojo desno roko. S samo nabavo in zaprtjem plemenskega psa v ogrado, ni nič storjenega. Lovec mora biti svojemu štirinožnemu tovarišu nenehno dober in plemenit učitelj in vodnik. V tem pogledu nam kaže podeželje še kaj žalosten obraz. Tam imajo psi in posebej lovski psi res pasje življenje. Pravilno šolanje in vzgoja sta komaj poznana večšina in goniči raznih pasem se navadno v gonji »izurijo« na brakadah v družbi starejših psov. Da pa pes zaradi svojega prirojenega lovskega nagona ne uhaja v lovišče,

prebije navadno vse svoje življenje na kratki verigi, večkrat lačen in žejen, v mrazu in vročini, nesnagi in mrčesu, ker gospodar nima pravega odnosa do psa in ga pozna le kadar ga na lovu rabi. To niso lovci!

Danes je redek srečnik, ki so mu sojenice ob zibelki prisodile, da postane pravi lovec, lovsko pravičen lovec, da mu naklonijo srečo, da lahko velik del življenja posveti naravi, divjadi in lovu. Le tak po krvi lovec more postati mojster, ki zna brati iz knjige narave, pozna sledove, zna ocenjevati divjad v prosti naravi, ji neopazno slediti na njenih poteh in pri njenih početjih, pozna in razume njeno govorico, glasove, ki jih zna tudi oponašati. Za takega lovca sta gozd in polje knjiga basni, kjer govore in se pogovarjajo živali. Vendar morejo to biti največ le poklicni lovci, gojitelji in varuhi divjadi. Končno mora lovec poznati lovske šege in navade, da se zna lovsko vesti in izražati. Po petju spoznamo ptiča, po govorjenju lovca. Pri vsem tem mora biti lovec doma v lovski zakonodaji, predpisih, pravilih in pravilnikih lovske organizacije. Neverjetno malo je lovcev, zlasti na podeželju, ki bi ustrezali v znanju in veččinah nazivu pravega lovca. Velika večina lovcev, bi rekli, je povprečnih, navadnih lovcev, ki gredo na lov zgolj za razvedrilo, za zabavo, seveda z namenom, da bi streljali in kaj uplenili. Drugo jim navadno ni dosti mar. Za to naj se brigajo zadolženi funkcionarji, postavljeni lovci in lovski čuvaji. Takim lovcem je v zadovoljstvo vsakršen plen in da si zataknejo za klobuk kakršnokoli zeleno vejico, le da se pokažejo pred solovci in posebej pred nelovci. In čim manj je v njih pravega lovca, tem večja vejica je za klobukom, tem

lepši je lovski krog in tem več lovskih znakov krasi njihov klobuk. V besedi so med prvimi, najizkušenejši, nepogrešljivi strelci na največje razdalje, z najkapitalnejšimi trofejami itd. Tem podobni, le v vsem mnogo skromnejši in priložnostni lovci, ki hodijo na lov zaradi družbe in da si pridobe ali celo uplenijo kaj za kuhinjo. Nekaka vmesna stopnja je nedeljski lovec, brez katerega bi bile lovske šale revne. Mimo teh so še streljači, ki streljajo karkoli in za vsako ceno.

Toda ti po svoji naravi niti ne spadajo v »rod lovcev« niti v najširšem pomenu.

Da na kratko povzamem, je značilno za pravega lovca, da je lovsko pravičen v vsakem primeru do sebe in do divjadi, da tako ravna kadar je v lovišču in na lovu sam ali v družbi ter da mu lovska zavest ne dopušča nečastnega nepravilnega dejanja ne nasproti divjadi in ne nasproti solovcem in lovskim tovarišem.

M. Š.

Za večjo zaščito divjih rac

Ing. Vlado Jenko

V 10. številki »Lovca« 1959 sem v članku »Divjih rac je pri nas vedno manj«, navedel nekaj vzrokov našemu majhnemu staležu oziroma odstrelu divjih rac. Kot enega izmed važnih ukrepov za povečanje staleža sem priporočal podaljšanje lovopusta in pa zaščito domačih gnezd divjih rac mlakaric. V lovski rubriki dnevnika »Delo« je dne 20. novembra 1961 objavljen članek R. Simonetija »Zaščitimo domača gnezda divjih rac«, v katerem pisec prav tako predlaga podaljšanje lovopusta in zaščito domačih divjih rac mlakaric.

Oba predloga sta pri posameznikih kakor tudi pri nekaterih lovskih družinah naletela na razne ugovore, kot na primer: Mi bomo ščitili divje race, sosedje jih bodo pa streljali. Ali: Divje race niso naša stalna lovna perjad, kaj jih bomo ščitili, saj so le prehodne. Ali celo: Mlade račke so v ponvi najboljša slaščica, kaj bi streljal stare, suhe in sestradane race pozimi. Še več podobnih in neutemeljenih ugovorov bi lahko navedel.

Tukaj ne bi dokazoval in opisoval lepote zimskega lova na divje race, ko je narava odeta s snežno odejo, ko se nad potoki, strugami sklanjajo vrbova drevesa in drugo grmovje pod težkim bremenom snega. Da bomo deležni vseh teh lovskih užitkov je pa treba nekaj ukreniti — kolikor je pač v naši moči, — da zvečamo stalež divjih rac in s tem v kratkem pridemo do lepšega lovskega blagra.

Lov na divje race pri nas niti ni večjega gospodarskega pomena in verjetno niti prevročih lovcev ne bi prehudo prizadeli, če podaljšamo lovopust za divje race mlakarice.

Podaljšanje lovopusta je treba po mojem mišljenju vpeljati v vseh večjih lovskih bazenih, kjer so že od nekdaj divje race stalna ali pa prehodna divjad, če že daljšega lovopusta pri nas ne vpeljemo na plošno. Nikakor ne bi bil dosežen namen v celoti, če bi lovopust podaljšali na primer le na področju ene ali dveh lovskih družin. Vendar se pri tem ne ozirajmo na sosednje dežele ali države, kako imajo te urejen lov na divje race. Brez dvoma je področje Slo-

venije, pa tudi ene področne lovske zveze, dovolj veliko, da bi bilo podaljšanje lovopusta za mlakarice kmalu uspešno.

Po sedanjih predpisih se prične lov na divje mlakarice s 1. avgustom in traja do konca februarja. Spomladi in poleti je kaj lahko ugotoviti, kje so bila račja gnezdišča, oziroma kje se zadržujejo mlade račke. Zato po 1. avgustu ni težko pospraviti celotno gnezdo, pa še staro povrhu. Pozimi, ko preletavajo te kraje jate divjih rac s severa, če bodo naše vode prazne, bo veliko manj teh rac vpadlo na te vode. Race selivke ne sedajo na vode, kjer ni nobene race.

Tudi ob spomladanski selitvi rac preko naših krajev, bi marsikatera selivka ostala na naših vodah in osnovala gnezdo z domačinko in bi se tako zvečal stalež stalnih divjih rac.

Poletni lov na mlakarice v vročini, ko mladi racaki še niso prebarvani in mlade race niti dobro ne lete, ne more nuditi lovskega užitka, če ni celo sploh nelovski. Pozna legla v avgustu niti ne zapuščajo svojega okoliša, kjer so se izvalila. Za daljši lovopust govori tudi sam biološki razvoj race mlakarice. Saj smo nekoč lovili mlakarice do 15. marca, kjub temu, da so v marcu race že v parih in da odstrel tedaj škoduje njihovem razmnoževanju, zlasti racam domačinkam. S sedanjim republiškim zakonom o lovu je bil vendarle uveljavljen lovopust s 1. marcem. Prav iz istih razlogov bi morali premakniti začetek lovnega časa vsaj na 16. avgust ali bolje na 1. september. To je utemeljeno z biološkim razvojem race mlakarice. Podobno je s podaljšanjem lovopusta za divje golobe, kar je bilo že večkrat omenjeno.

Poleg vsega tega pa nas lovce še vedno ne bi zadovoljil zakonski predpis, ki bi ščitil raco mlakarico na primer le do 15. avgusta ali do 1. septembra. Če želimo obvarovati domača gnezda divjih rac ter da bo zarod teh gnezd privabljal na naše vode še race-selivke, moramo z odstrelom mlakaric pričeti šele takrat, ko priletavajo k nam jate rac s severa. To pa v nobenem primeru ni pred 1. novembrom. Zato ne pričnimo z lovom na mlakarice pred 1. no-

vembrom. Poskusimo vsaj nekaj let s to prakso. Da bi čim prej popravili stalež naših stalnih mlakaric, bi prve dve ali tri leta še bolj skrajšali lovno dobo in sicer od 15. novembra do konca februarja.

Lovska zveza Slovenije naj bi proučila vprašanje podaljšanja lovopusta za mlakarice in dala morda področnim lovskim zvezam določena priporočila, ki bi jih posredovale svojim lovskim družinam.

Lovske družine bodo kmalu na občnih zborih pregledovale, popravljale, dopolnjevale itd. svoje poslovnike. Dokler ali če bo sploh kak zakonit predpis o podaljšanju lovopusta mlakaric, pa naj bi lovske družine same v svojih poslovnikih uveljavile čim večjo zaščito račjega zaroda iz domačih gnezd. Po dveh, treh letih nam brez dvoma ne bo žal, če smo se kak mesec v nekaj lovskih sezonah odrekli pretirani lovski vnemi.

ANKETA O KANJI

France Cvenkel

Mnenja in sodbe o kanji so med lovci različna. Nekateri jo zagovarjajo kot koristno ptico, drugi jo označujejo kot loviščem škodljivo ujedlo. Tudi v naših vodilnih lovskih krogih obstoja dvoje gledanj. To dokazuje po eni strani naš sedanji lovski zakon, ki kanjo uvršča med vse leto nezaščiten divjad, po drugi pa naša temeljna lovska literatura kot »Naš lov«, »Lovstvo« in »Priročnik za lovske izpite«, v katerih o kanji ni zapisanega nič obtožujočega. Da obstojajo različna gledanja na kanjo, dokazujejo tudi družinski poslovniki in pravilniki področnih lovskih zvez o točkovanju za uničene roparice. So primeri, ko se za uplenjeno kanjo podeljuje enako število točk kot za kragulja. Ustvariti si o kanji res čim objektivnejšo sodbo tudi ni lahko. Za to ni dovolj videti samo njen zakrivljeni kljun in kremplje. Tudi še ne zadoščajo slučajna opažanja. Erjavec in Ponebšek, pa Brehm in Raesfeld, ki na splošno označujejo

kanjo kot koristno, pa veljajo pri nekaterih za zastarele.

V Evropi žive tri zvrsti ali bolje tri rase kanje (*Buteo buteo*). Te so naša navadna kanja (*Buteo buteo* L.), vzhodna kanja (*Buteo buteo zimmermannae*) in otočna kanja (*Buteo buteo arrigonii*). Kocnoga kanja je povsem samostojna vrsta z latinskim imenom *Buteo l. lagopus*. Navadna kanja naseljuje vso srednjo in zahodno Evropo ter del vzhodne. Vzhodna kanja, ki je predvsem bolj rjastordečkaste barve, je naseljena v Sovjetski zvezi. Otočna kanja pa živi samo na Korziki in Sardiniji in je precej manjša kot naša navadna kanja. Vse kanje nastopajo ali kot stalne ptice ali klateži ali selivci.

O kanji je bilo pri nas napisanega že mnogo, toda toliko si nasprotujočega, da si je ob vsem tem težko ustvariti čimbolj nepristransko sodbo. Da bi prišel do jasnejših zaključkov, sem se odločil, da povprašam za mnenje tudi lovske

Foto M. M.

organizacije v drugih državah, pa tudi pri nas. Leta 1961 sem poslal v Zahodno in Vzhodno Nemčijo, Avstrijo, na Poljsko, in Sovjetsko zvezo, Romunijo, Češkoslovaško in Madžarsko naslednja vprašanja: *Ali je kanja v vaši državi zaščitena? Če je zaščitena, koliko časa? Kaj sodite o koristnosti in škodljivosti te ptice?*

Uredništvo lovske revije »Wild und Hund«, Hamburg, *Zahodna Nemčija*, je poslalo naslednji odgovor:

Odredba o lovskih in varstvenih dobah zveznega lovskega zakona, veljavnega od 10. 4. 1961, določa navadni kanji in koonogi kanji lovni čas od 1. avgusta do 31. marca. Vendar pa zvezni lovski zakon glede lovnega časa za ti dve ujadi tudi določa, da posamezne dežele lovno dobo lahko skrajšajo ali jo tudi docela ukinejo. Glede škodljivosti obeh ujed uredništvo navaja preiskave Röriga (1910 l.) in Uttendörferja (1952 l.), da sta v preiskanih ostankih hrane našla od 71 % do 92 % malih glodavcev (miši). Splošno pa je pri nas mnenje, da pri navadni kanji ne more biti govora o kaki škodljivosti, četudi jo včasih zalotijo, da ugrabi kako domačo ali divjo perjad. Bolj škodljiva je koonoga kanja, ki pride pozimi iz Skandinavije in severne Rusije. Iz literature povzemo, da ta zimski gost naredi med našo perjadjo nekaj škode. Angleška literatura navaja, da koonoga kanja v svoji severni domovini poleg postružnika in manjših rovk lovi tudi snežne in skalne jerebice. Zato za zimske izgube, zlasti na jerebicah in fazanih, dolžimo koonogo kanjo. Na splošno je torej škodljivost koonoge kanje večja kot navadne kanje, škoda obeh pa je v primerjavi s škodo po kragulju, majhna.

Uredništvo lovske revije »Die Pirsch« iz Münchena, *Zahodna Nemčija*, sporoča glede lovopusta za kanje isto kot »Wild und Hund.«

Dalje piše, da je koristnost in škodljivost obeh ujed pri njih dokaj nedognana. Za poljedelstvo in gozdarstvo sta brez dvoma koristni, ker so zelo velik delež njune hrane, miši. Za gojitev male divjadi pa kanja lahko postane škodljiva, če gnezdi v poljskih revirjih z velikim staležem male divjadi, ki ji manjka kritja. Tudi ropanje odraslih fazanov in jerebic so že opazili. Koliko gre pri tem, kot tudi pri ropanju domače perjadi, za »specialistke«, je sporno vprašanje, ki ga je pač treba razčistiti od primera do primera. Pozimi kanje večkrat povzročijo izgube pri jerebicah, če so te zaradi zimskega pomanjkanja oslabiljene in je mnogo kanj kot zimskih gostov. Pri tem gre največkrat za koonoge kanje. Mnenja smo, da v revirjih, kjer mala divjad ni glavna divjad, zatiranje kanje ni upravičeno. Sicer smo pa mnenja, da prosto živeti-čih živali z ozirom na koristnost in škodljivost ne smemo presojeti iz človeško-egoističnega stališča, temveč moramo upoštevati njihove biološke funkcije. Zato smo mnenja, da je lovni čas za obe vrsti kanj od 1. oktobra do 31. marca zadosten, da ne bi prevladali v loviščih z malo divjadjo, po drugi strani pa stalež kanj ne bi bil ogrožen.

Redakcija revije »Forst und Jagd«, Berlin, *Vzhodna Nemčija*, je poročala:

V 6. izvršilni določbi lovskega zakona, § 12, toč. 2 stoji dobesedno: Kanje in koonoge kanje so vse leto zaščitene. Če je zatiranje potrebno, ker so bile povzročene večje škode, ali če bi lahko na-

stale, more okrožna lovska oblast, sporazumno z okrožno upravo za zaščito narave, odstrel oziroma lovljenje krajevno in časovno omejeno dovoliti. — V tem zakonskem določilu prihaja do izraza naše mnenje glede obeh ujed v Vzhodni Nemčiji. Mnenja smo, da imata ti dve ujadi v splošnem gospodarstvu narave važno nalogo in je zato potrebno ohranjati določen stalež teh ptic. Nova raziskovanja pomembnih ornitologov kot n. pr. Uttendörferja in drugih so dokazala, kako koristne so te ptice. Zaradi tega ne uporabljamo več izraza »roparica«, temveč načelno govorimo samo o ujedah. Naravno pa je, da so med njimi nekateri eksemplari, ki se na posameznih farmah za perjad ali na posameznih kmetijah specializirajo na piščance. Z dovoljenjem okrožne uprave za zaščito narave pa se taki »specialisti« ali odstrele ali pa ujamejo. Sicer smo pa v naši republici mnenja, da so taki »specialisti« izjema. V našem glasilu se trudimo, da prepričamo vse lovce, ki so nenaklonjeni tem ujedam, da spremene o njih svoje slabo mišljenje.

Steirische Landesjägerschaft (Štajerska deželna lovska zveza), Graz, *Avstrija*, je odgovorila:

V avstrijski Štajerski je odstrel kanj in koonogih kanj prepovedan in sicer z odlokom štajerske deželne vlade od 27. februarja 1950, ki je bil razglašen v uradnem listu dežele Štajerske št. 69/1950. Glede koristnosti oziroma škodljivosti kanje so mnenja deljena. Preiskave želodcev več kot 1000 kanj so pokazale, da njena hrana obstoji 65 % iz miši (po Uttendörferju 88 %). Razen tega so našli v želodcih ostanke krto, žab, martinčkov, slepcev, beloušk, rib, žuželk, domače perjadi, jerebic, fazanov, vran itd. Jerebice in mlade zajce kanja rada napada. Med kanjami so tudi »specialisti«, ki v nekem kraju ali fazaneriji napravijo večjo ali manjšo škodo. O kaki bistveni lovski škodi pa na splošno ne more biti govora. Navadna kanja je in ostane koristna ptica. Koonoga kanja je na Štajerskem zelo redka in to le kot zimski gost, doma iz severne Skandinavije in Finske. Njen plen je podoben plenu navadne kanje. Tudi pri koonogi kanji prevladuje koristnost.

Uredništvo glasila *Lovske zveze Poljske* »Lowiec Polski«, Varšava, je sporočilo:

da sta navadna in koonoga kanja na Poljskem zaščiteni vse leto. Te ptice so razširjene po vsej Poljski in povzročajo škodo posebno na fazanih in jerebicah. Čeprav ne zanikamo koristnosti teh ptic (love poljske miši), smatramo, da jih je treba streljati. Kljub našim prizadevanjem v tej smeri pa so te ptice pri nas še vedno vse leto zaščitene.

Redakcija lovske revije »Ohota«, Moskva, *Sovjetska zveza*, je posredovala naslednji odgovor:

V Sovjetski zvezi štejemo za brezpogojno škodljive pernate roparice samo tri vrste, ki jih je treba uničevati vse leto, te so: sokol-ruševčar, sokol-prepeličar in močvirni lunj. Nasprotno pa kanje prištevamo med najkoristnejše ujede, ki so zaščitene. Obžalovanja vredno je, da jih lovci često zamenjujejo s kraguljem in jih streljajo. Gospodarski pomen kanje se lahko v teku leta na raznih krajih značilno spreminja. Tako je kanja izredno koristna v rajonih kmetijskih gospodarstev, kjer na poljih uniči letno na stotine poljskih miši. Kanja, ki živi v gozdatih pokrajinah, kjer ni polja,

ali pa ga je zelo malo, lovi predvsem gozdne miši. Sem in tja ujame tudi kakega koristnega krta, mlado kuro ali raco. Toda na svojih poletih očisti posejane predele škodljivih glodavcev v toliki meri, da je tudi gozdna kanja zelo koristna.

Uredništvo lovsko-ribiške revije »Vinatorul si Pescarul Sportiv«, Bukarešta, Romunija, je poslalo tale odgovor:

Sporočamo, da pri nas kanja ali mišar sicer ni pod posebno zaščito zakona, vendar jo prištevamo v kategorijo ptic, ki so koristne za kmetijsko in gozdno gospodarstvo in ki ne povzročajo škode na divjadi in gozdno gospodarstvo in ki ne povzročajo škode divjadi. Te ptice so zaščitene in je streljanje teh prepovedano. Upoštevajoč dejstvo, da obstoji hrana kanje v glavnem iz glodavcev — miši (60 %), žab, kuščaric, hroščev in le v majhni meri iz ptic, jo uvrščamo med koristne ptice.

Iz Češkoslovaške in Madžarske nisem prejel odgovora. Po podatkih pa, ki sem jih dobil, je kanja na Madžarskem zaščitena, na Češkoslovaškem pa ne.

Mnenja lovskih zvez Jugoslavije:

Enaka vprašanja o zaščiti, škodi in koristi, kot sem jih poslal uredništvom navedenih inozemskih lovskih revij, sem spomladi l. 1962 poslal tudi republiškim lovskim zvezam Jugoslavije.

Savez lovačkih društava Hrvatske, Zagreb, je odgovoril:

Vse kanje (Buteo in Pernis) so pfi nas po odredbi od 30. 3. 1962 trajno zaščitene. Tudi prej je bila navadna kanja trajno zaščitena, čeprav je z anketo, izvedeno na terenu, ugotovljeno, da ni tako nedolžna. Osebe, ki dobro poznajo način življenja vseh kanj, trdijo, da so zelo škodljive za malo in mlado divjad, brž ko zmanjka miši. Predlagali so, da se kanje izvzamejo iz stalne zaščite, toda zaradi obrazložitve strokovnjaka za kmetijstvo to ni uspelo. Mnenja smo, da je kanja z našega stališča absolutno škodljiva.

Savez lovačkih društava Bosne i Hercegovine, Sarajevo, je poročal:

Po zakonu o lovu BiH kanja (Buteo buteo L.) ni uvrščena med lovno divjad. Z ozirom na to je tudi ne zajema Odredba o lovopustu ter tudi ni zaščitena s kakim drugim predpisom. Verjetno, da kanja lovu povzroča določeno škodo, toda to bi moralo rezultirati iz njenega načina prehrane in jedilnika. Mi doslej nismo mogli dobiti niti en verodostojen podatek o njeni škodi na divjadi in če ta obstoja, je majhna oziroma neznatna v primerjavi z njeno koristjo.

Lovački savez Srbije, Beograd, je odgovoril:

Kanja (Buteo buteo L.) na področju naše republike ni zaščitena. Koristna je toliko, ker se prvenstveno hrani z mišmi in podobnim, toda to predvsem velja za takoimenovana »mišja leta«. Tedaj je kanja zelo koristna, ker uniči znatno število teh škodljivcev. Toda z ozirom na to, da ob pomanjkanju miši, hrčkov, krtic in podobno, lovi in se hrani tudi z jerebicami, fazani in zajci, je

Foto A. Koprivnikar

za lovsko gospodarstvo prav tako tudi škodljiva. Z ozirom na obe plati moremo zanjo reči, da je prav toliko škodljiva kot koristna.

Sojuz na lovečkite društva Makedonija, Skopje, je poslal tale odgovor:

Na področju naše republike kanja ali mišar po zakonu ni zaščitena divjad. V našem lovskem časopisu se je pred 10 leti vodila velika polemika, ali je kanja koristna ali škodljiva. Na našem področju kakih posebnih proučevanj v tej smeri nismo izvedli in zato nismo v stanju opredeliti njeno koristnost oziroma škodljivost za lovstvo in gospodarstvo. Po našem mišljenju kanja (Buteo buteo L.) predstavlja koristno ptico, ki jo je treba zaščititi.

Lovački savez Crne gore, Titograd, je odgovoril:

Po zakonskih predpisih kanja na področju LR Črne gore ni zaščitena divjad. Ker ni uvrščena med zaščiteno divjad, zanjo tudi ni odrejen lovopust. Toda kanja se tudi ne prišteva med škodljivce, ki so jih po sklepih lovskih organizacij člani lovskih društev dolžni uničevati. Kanje tudi lovci ne love iz prepričanja, da je bolj koristna kot škodljiva.

(Konec pride)

Gojitev srnjadi v novi luči

(Nadaljevanje)

3. Človek-lovec nadomešča velike zveri.

Pred naselitvijo človeka v srednje evropskih pokrajinah je stalež srnjadi in tudi druge divjadi urejala biocenoza, v prvi vrsti velike roparice kot najvišji regulator naravne življenjske skupnosti. Danes vrši namesto velikih roparic, ki so v teh pokrajinah večinoma že zdavnaj izumrle, to regulatorsko funkcijo človek-lovec. Ta njegova funkcija pomeni tudi etično utemeljitev lova.

Dokler so stalež srnjadi urejale v biocenozi velike roparice, je bil gospodarsko brez koristi, ker so roparice odstranjevale ves prirastek. Šele, ko je prevzel to regulatorsko funkcijo lovec, je dajala divjad tudi gospodarsko korist. Stalno in enakomerno gospodarsko korist pa lahko daje lovišče le, če se ohranja divjad zdrava. To pa bo le, če bo lovec vršil to svojo funkcijo tako, da bo ostala v lovišču naravna razčlemba divjadi po starosti in spolu, kakor če bi regulatorsko funkcijo vršile velike roparice. To je biološka in gospodarska naloga lovca kot regulatorja v biocenozi.

Za srnjad veljajo za lovca kot regulatorja v biocenozi tele naloge:

1. Gostoto srnjadi naj se vzdržuje v optimalni višini na ta način, da se izvrši letni odstrel v višini prirastka. Odstrel naj bo večji ali manjši samo, če je treba gostoto znižati ali zvišati,

2. odstrel mora zajeti oba spola in vse starostne razrede tako, da ostane stalno spolno razmerje 1:1 in naravna razčlemba po starostnih razredih,

3. da se pravilno izpolni ta naloga, se mora odstreliti v prvi vrsti vsa bolna ali nenormalno razvita srnjad, preko tega pa vedno najslabši kosi obeh spolov in vseh starostnih razredov.

To pa se da izpolniti le, če se vrši odstrel po načrtu, ki se mora prilagoditi razmeram in staležu v lovišču. Pogoj za to je poznavanje staleža, optimalne gostote, spolnega razmerja in razčlemba srnjadi po starostnih razredih. Ob poznavanju teh faktorjev je zaključek lahek in ne bo težko določiti pravilne odstrelne kvote.

Plansko urejanje staleža srnjadi pa je vedno mogoče le na večjem področju. Kjer so lovišča majhna, naj se v ta namen združujejo v enotno

gojitveno področje. Odstrel se nato določi za vse področje, po loviščih pa porazdeli po površini. Pri tem se morajo upoštevati večje razlike v gostoti v posameznih delih gojitvenega področja.

Gojitveno področje za plansko urejanje staleža in odstrela pa ne more zajemati površin različne strukture (gorovje, ravnino).

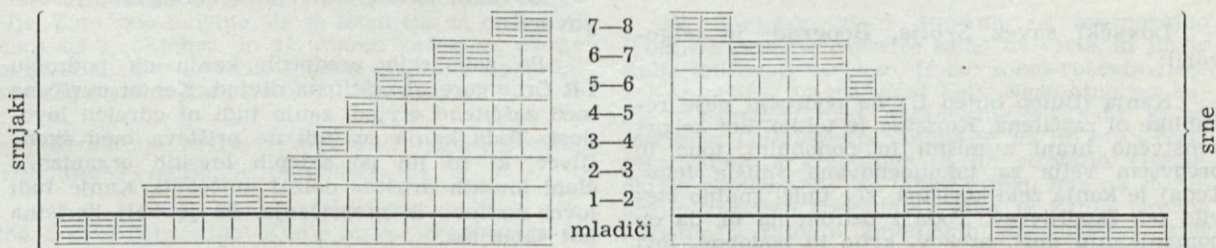
Glede ugotavljanja staleža divjadi je treba pomniti, da so ugotovitve mnogokrat zelo pomanjkljive. Stalež srnjadi se včasih tudi podcenjuje. Iz literature je znano, da je ob odstrelu prav vse srnjadi nekega izoliranega področja padlo mnogo več srnjadi, kakor so prej izkazovali kot stalež gozdarji in lovci. Nepravilno se včasih ocenjuje tudi spolno razmerje, češ, da je v lovišču mnogo več srn kakor srnjakov, ker se ne upošteva, da se srnjaka, posebno starejšega, redkeje vidi, kakor srno, ki prej izstopa na pasišča, ker breja, posebno doječa, potrebuje več hrane kakor srnjak.

Najprimernejši čas za ugotavljanje staleža srnjadi je ob koncu zime ali v zgodnji spomladi, ko srnjad še nima kritja. Takrat tudi zgodaj izstopa, ker so pasišča še revna in potrebuje več časa, da se nahrani. Izstopa tudi še v tropičih in je tudi primerjava in zato ocena posameznih živali lažja.

Ko smo ugotovili stalež in njegovo strukturo, ni težko ugotoviti povprečnega letnega prirastka ob upoštevanju prirastka prejšnjih let. Tak teoretično ugotovljen prirastek pozneje kontroliramo s štejetjem mladičev poleti.

Če naj gostota srnjadi v lovišču ostane nespremenjena (ob normalni gostoti), je potrebno, da se vrši odstrel v višini prirastka. Odstrel mora zajeti oba spola in vse starostne razrede.

V sliki 2 je shematično prikazano v obliki piramide, kako naj se pravilno vrši odstrel srnjadi. Vsako okence predstavlja v piramidi 1 kos srnjadi, okenca, ki so črtana, predstavljajo srnjad, ki naj se odstrela. Okenca nad krepko črto predstavljajo spomladanski stalež v višini 100 kosov srnjadi v SR 1:1, okenca pod krepko črto pa naraščaj 34 mladičev (povprečni prirastek v višini 2/3 srn spomladanskega staleža) v sp. razm. 1:1, Če naj ostane v lovišču po izvršenem odstrelu še nadalje stalež 100 kosov

Slika 2

Foto R. Čenčič

srnjadi v sp. razm. 1:1, je potrebno, da se odstrelji 34 kosov, porazdeljeno na oba spola in vse starostne razrede in sicer 17 srnjakov in 17 srn.

Iz slike 2 je razvidno, da naj zajame redukcijski odstrel v glavnem najmlajša letnika (50 % celotnega odstrela), kar ustreza tudi naravnim razmeram, kajti naravni regulatorji so tudi odstranjevali v glavnem mladino, ker jim je bila lažje dosegljiva. Odstrel zajame pri srnjakih več enoletnikov (5), kakor mladičev (3), pri srnah pa več mladičev (6), kakor srn-mladic (3). Ostalih 50 % odstrela pa se porazdeli: pri srnjakih srednje starosti po 1 srnjak, na starejše pa po 2 srnjaka; pri srnah se srne srednje starosti (2—3 in 3—4 letne) popolnoma zaščitijo, odstrel zajame starejše letnike, posebno one 6—7 let in večje starosti.

V srednjih letnikih naj bo odstrel zmeren, zajame naj samo srnjad, ki jo je treba odstreliti bodisi v njenem interesu ali v interesu lovišča (bolno, poškodovano srnjad, s slabim, nepravilnim rogovjem ali, če vodi slabe mladiče). Isto načelo velja seveda tudi pri odstrelu enoletnikov in mladičev.

Najkasneje s 5. letom starosti ima srnjak svoje dokončno razvito rogovje, ki ga ohrani do svojega 7. leta. Zgodi se včasih, da razvije neko leto slabše rogovje, vendar je to prehodno, ker bo drugo leto v tej starosti razvil svoje normalno rogovje, včasih celo nadpovprečno dobro. V sliki 2 prikazana razvojna doba 8 let je raz-

meroma dolga, ima pa to prednost, da pokaže in tudi omogoča lovcu, da vrši selekcijo še tudi med svojimi najmočnejšimi srnjaki s tem, da ohranja svoje vrhunske srnjake čim dalj časa v lovišču. Odstrel v zadnjih treh starostnih razredih zajame zrelo srnjad, vendar naj bo tudi v teh razredih gojitven, ker bodo na ta način vrhunski srnjaki ohranjeni lovišču čim dalj časa.

Razume pa se, da v zeleni praksi ni mogoče natančno tako izvrševati odstrela kakor je naznačeno v sliki 2, ker na živi srnjadi pač ni mogoče določiti natančno njene starosti z izjemo morda pri posameznih kosih, ki so iz nekega posebnega razloga lovcu poznani od rojstva. Določi pa se lahko starost mladičev, enoletnikov, za starejšo srnjad pa lahko samo ugotovimo, ali je srednje starosti ali pa je stara. V praksi bo ta razdelitev v 4 starostne razrede popolnoma zadoščala, če le odstrel prilagodimo gornji shematični sliki.

Slika pa ne kaže samo idealne razčlenbe srnjadi po starosti, marveč tudi razvoj enega letnika srnjega naraščanja v razdobju 8 let. Vidimo, da je bilo 50 % naraščanja (slabega in slabšega) že v prvih dveh letih izločeno iz lovišča, ostalih 50 % pa živi dalje in sicer tako, da doseže le najboljša četrtnina tega naraščanja zadnje tri starostne razrede.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da je pri prirastku v višini 2/3 spomladanskega staleža srn že upoštevana naravna izguba v teku leta. Iz literature je znano, da znaša dejanski prira-

stek pri srnjadi ca 120 % spomladanskega staleža srn, kar bi bilo pri staležu 100 kosov v sp. razmerju 1 : 1 60 mladičev. Procent naravne izgube je torej prav znaten, morda za urejena in dobro čuvana lovišča celo previsoko določen. Iz tabele III je razvidno, kako bi stalež naraščal, če bi se odstrelila letno samo polovica letnega prirastka. Po treh letih bi bil stalež za polovico višji, po petih letih bi se podvojil, po osmih letih bi se celo že potrojil in to na osnovi povprečnega letnega prirastka v višini 2/3 srn spomladanskega staleža. Če pa bi bilo spolno razmerje slabše (več srn), bi stalež še hitreje naraščal.

Tabela III.

Naraščanje staleža srnjadi v SR 1 : 1, če bi letno odstrelili samo 50 % prirastka:

1. leto spomladanski stalež	100
prirastek	34
poletni stalež	134
odstrel	17
2. leto spomladanski stalež	117
prirastek	39
poletni stalež	156
odstrel	20
3. leto spomladanski stalež	136
prirastek	45
poletni stalež	181
odstrel	23

Foto R. Cenčič

4. leto spomladanski stalež	158
prirastek	53
poletni stalež	211
odstrel	27
5. leto spomladanski stalež	184
prirastek	61
poletni stalež	245
odstrel	31
Celotni stalež po 5 letih	214

V zvezi z staležem srnjadi pa moramo opozoriti na splošno mišljenje, ki je sicer prav lepo, ker je izraz ljubezni do divjadi, ki pa danes ni več v skladu z našim biološkim znanjem. Velja namreč mišljenje, da je lovec toliko boljši, kolikor več divjadi ima v lovišču. Prav tako velja pa tudi splošno mišljenje, da je lovec streljač in mrhar, ki strelja na vse, kar mu pride pod cev, ki brez prizanašanja upleni pred mladiči vodečo srno, ki išče meso in čim več trofej, ne da bi se oziral na divjad, na sočloveka in na posledice, ki nastanejo zaradi njegovega ravnanja in pod. Lovec pa, ki dopusti, da se divjad preko mere razmnoži tako, da jo zaradi tega mučijo zajedavci in kužne bolezni, pa uživa v nekih krogih sloves dobrega, lovsko pravičnega lovca. Lovsko pravičen lovec biti pa pomeni, da mora napraviti vse, kar divjadi koristi. K temu ne spadajo samo krmišča, zaščita pred vznemirjanjem, zmeren odstrel, ip., marveč tudi ureditev primerne gostote, pravičnega spolnega razmerja in pravilne razčlemba po starostnih razredih, pa tudi odstranitev vse bolne in nenormalne razvite srnjadi, četudi za ceno manjšega izkupička za meso in manjšega števila trofej. Trajen uspeh in pravi lovski užitek bo žel lovec, če bo popolnoma izpolnil svojo biološko funkcijo. Za najboljšega lovca zato ne moremo šteti onega, ki ima čim več divjadi v lovišču, marveč lovca, ki upravlja lovišče biološko v vsakem pogledu pravilno.

Glavna naloga lovnega gospodarstva z vidika celotnega gledanja je torej vzdrževati pravilno gostoto srnjadi in njeno pravilno razčlemba po spolu in starosti s pravilnim gojitvenim odstrelom.

Kako naj se ta odstrel vrši?

Glede razdelitve odstrelne kvote na oba spola obstojita dve možnosti. Prva možnost je, da se odstrel mladičev — srnjačkov šteje k odstrelu srnjakov, odstrel mladičev — srnic pa k odstrelu srn. Druga možnost pa je, — da se odstrel mladičev — srnjačkov šteje tudi k odstrelu srn. V tem primeru pa seveda ne more biti odstrel srnjakov in srn v razmerju 1 : 1, pač pa mora biti odstrel srn višji, ker se v njeno število štejejo n. pr. tudi trije srnjački po sliki 2. Zato je razmerje med srnjaki in srnami v tem primeru 14 : 20. Ob takem štetju mora biti zato odstrel srnjakov in srn v razmerju 1 : 1,5 (ob spolnem razmerju 1 : 1 in povprečnem let-

nem prirastku 2/3 srn spoml. staleža). Če sta razmerje in prirastek drugačna, je tudi to razmerje drugačno. Porazdelitev odstrela na posamezne starostne razrede izhaja že iz slike 2 same.

Načela gojitvenega odstrela pri srnjakih so znana in v literaturi dovolj obdelana, da jih tukaj ni treba obravnavati. Potrebno pa je, da odgovorimo na vprašanje, koliko je rogovje srnjaka zanesljiv kriterij za njegovo zdravje in dobro dedno zasnovo. Pomniti moramo, da je rogovje prehrabeno — fiziološko gledano tvorba, ki je nastala iz snovi, ki jih ostali organizem lahko pogreša.

Če ima srnjak glede na starost in krajevne razmere relativno dobro rogovje, je to gotovo znak, da je bil v času rasti rogovja zdrav in je to verjetno tudi znamenje dobre dedne zasnove. Težja je presoja pri relativno slabem rogovju. Nenormalne oblike rogovja so navadno posledica poškodb rogovja v mahu, poškodb čelnih nastavkov, tudi spolovil ali posledica bolezni ali drugih težjih poškodb. Če je bilo rogovje poškodovano v mahu, bo srnjak naslednje leto razvil normalno rogovje. V drugih primerih pa bo ali poginil ali pa še nadalje razvijal nenormalno rogovje. Take nenormalnosti se navadno ne podedujejo. Navzlic temu naj se taki srnjaki odstranijo iz lovišča, ker se s tem daje možnost razvoja drugim normalno razvitim, odstrani pa se verjetno vir okužbe. Slabo rogovje je včasih tudi posledica bolezni ali slabe dedne zasnove. V vseh takih primerih je umestno, da se srnjak odstrela in naj zavzame njegovo mesto boljši v razvoju. Pri tem pa je seveda premisleka vredno, da včasih zdrav in normalno razvit srnjak razvije neko leto slabo rogovje, nato pa naslednje leto zopet normalno rogovje ali celo nadpovprečno dobro. Če je tak starejši srnjak sicer zdrav in močan, je prav, da ga pustimo še eno leto, da vidimo, kakšno rogovje bo razvil drugo leto. To velja prav posebno po hudih zimah, ki mnogokrat zelo vplivajo na razvoj rogovja. Po takih zimah je pametno, da omejimo odstrel samo na bolne, pohabljene in nenormalno razvite srnjake, ker nas bo naslednje uspešnejše leto oškodovalo po številu in po kakovosti trofej. Pri srnjakih enoletnikih je merilo za odstrel samo dolžina stebel in njihov telesni razvoj, nikakor pa ne oblika rogovja. Telesno slabotni naj se odstrela, kakor tudi vsi gumbarji. Pozno guljenje rogovja pri enoletnikih (včasih šele v juliju) pa je vedno dobro znamenje.

Dobra povprečna kvaliteta rogovja celotnega staleža v lovišču je znak, da je stalež kot člen celotne skupnosti v redu. Če pa je povprečna kvaliteta rogovja za neke razmere pod povprečjem, je znak, da je ali gostota prevelika ali pa ni pravilna razčlemba po spolu in starosti. Vsi poiskusi, da bi se kvaliteta srnjadi na splošno dvignila ali pa izboljšala kvaliteta ro-

govja, bodo zaman, dokler ne bodo izpolnjeni osnovni biološki pogoji.

Gojitveni odstrel srnjakov se danes na splošno povsod izvaja, ne izvaja pa se gojitveni odstrel srn, ki pa je pri gojitvi srnjadi prav tako potreben. Kajti samo s pravilnim odstrelom srn je možno pravilno urejati gostoto, spolno razmerje in prirastek, pa tudi sicer vpliva srna na povprečno moč staleža srnjadi. Saj je tudi ona nosilec dednih lastnosti. Pa tudi druge njene lastnosti vplivajo na njen naraščaj.

Prav gotovo vpliva srna na svoj naraščaj s količino mleka, ki ga proizvaja. Čim več daje mleka, tem krepkejši bodo njeni mladiči. Med srnami so nadalje take, ki zelo pozno povržejo. Mladiči takih srn pridejo v zimsko dobo še slabo razviti in četudi zimo prežive, so v razvoju zaostali. Znano pa je, da se motnje v mladosti pri nobeni živali pozneje ne dajo popraviti. Taka žival ostane vse svoje življenje slabotna. Ali je srna godna za odstrel, nam povedo zato njeni mladiči.

Srna, ki rodi očitno slabe mladiče, naj se odstrela, najprej mladič, nato šele srna, nikoli obratno, kajti znano je, da je vez srne-matere do mladiča jačja, kakor obratno mladiča do matere. Zato bo verjetno možno oba odstreliti, če odstrelimo najprej mladiča. Če pa se to ne posreči, je še vedno bolje, da izgubi srna mladiča, kakor mladič mater. Srne doje mladiče tudi dalj časa, kakor se na splošno misli. Na Silvestrovo uplenjena srna je bila še toliko mlečna, da bi došla do srede januarja.

Odvzeti mladiču mater pa ni pomembno samo zaradi mleka, pač pa tudi zato, ker mladiču z odstrelom matere odvezamemo zanesljivo in izkušeno vodstvo pozimi, ki je mladič še ne pozna. Če tak mladič brez matere preživi zimo, bo gotovo v razvoju zaostal, kar se ne da več popraviti in ostane v lovišču slabotnej, čigar potomci bodo tudi slabotni.

Poleg takih srn in mladičev moramo odstreliti tudi še druge mladiče normalno razvitih srn, če so slabotni, dokler ni dosežen plan odstrela. Če vodi srna dva mladiča, pa je eden očitno zaostal, ga je treba odstreliti. Če pa je eden od mladičev samo nekoliko slabši in je to srnjaček, odstrelimo srnico, ker je pričakovati, da se bo z dvojno količino mleka popravil. Tudi je verjetno razvoj srnjačka v mladosti nekoliko počasnejši.

Na vprašanje, kdaj naj se začne z odstrelom srn, naj velja pravilo: čimprej, to je takoj ko zakon to dopušča. Vsekakor naj se odstrel srn in mladičev izvrši do konca novembra, zakaj pozneje je težavnejša izbira. Izbira pa je potrebna, ker je srna prav tako pomembna za kvaliteto kakor srnjak, verjetno celo še bolj.

Če lovec takoj v začetku lovne dobe noče streljati še majhnih mladičev, naj se posveti

odstrelu srn-mladic (enoletnic) in nevedočih srn, pri katerih pa naj bo previden, ker jalovk zaradi starosti pri srnjadi ni. Pač je srna lahko jalova zaradi bolezní ali zaradi patoloških sprememb na spolnih organih. Večina nevedočih srn je izgubila mladiče po nesreči. Take srne bodo verjetno rodile naslednje leto prav zdrave

in močne mladiče. Zato je treba tudi med takimi srnami izbirati, kar je najlažje ob času prebarvanja. Velja namreč pravilo, da se srna toliko pozneje prebarva, kolikor starejša je. Izjema od tega so vodeče ali bolne srne. Pri čiščenju rogovja srnjakov je pa ravno obratno.

B. K.

Previdnost pri ravnanju z lovskim orožjem

Da, in celo trikratna! Vedno znova nas dnevni časopisi vznemirjajo z vestmi o raznih lovskih nesrečah in to ponajvečkrat z orožjem. Mar res mora biti tako?

Le redki so primeri, da ni pri nesreči botrovala neprevidnost. Še mnogo redkejši so pa primeri v lovstvu, kjer je do nesreče prišlo zgolj zaradi nesrečnega slučaja. O tem je že bilo tudi v našem glasilu dovolj napisanega. Zdi pa se, da številne nesreče ne spametujejo nekaterih članov zelene bratovščine. Težko si je predstavljati tako nerazsodnost, ko imamo v rokah puško in vemo, da je to za divjad smrtno orožje in da je prav tako nevarna tudi za človeka. Ali veš, dragi moj lovski tovariš, da iz odprtine cevi gleda smrt, ki ima lahko bogato žetev pri nezaželenih žrtvah, če nisi dovolj previden.

V knjigi Naš lov je ob zaključku nekega poglavja mnogo zapovedi, ki se nanašajo posebno na previdnost pri pravičnem odstrelu in pri ravnanju z orožjem. Skoraj bi bilo potrebno, da se »na pamet« naučimo teh navodil, posebno pa tistih, ki so razprto tiskana. Pa ne samo naučimo! Vsak lovec bi moral paziti, da se vsi po njih ravnamo. Proti kršilcem pa bi bilo treba strogo postopati, da se zavarujejo dragocena življenja lovcov in drugih ogroženih ljudi. Vsak se naj postavi v položaj, da je sam žrtev ali pa da je povzročil kakšno nesrečo, pa bo videl, da mu ne bo težko paziti pri ravnanju z orožjem in municijo. Ne veš, kako hudo je, če si se pregrešil samo pri divjadi, še stokrat huje pa je, če se je to zgodilo pri človeku!

Pri analizi nesreč, kjer je bil žrtev nesreče človek, bi lahko te nesreče razdelili v tele skupine:

1. nesreče z neustreznimi naboji, 2. nesreče s šibrenim strelom in 3. nesreče s kroglo.

Nepravilni naboji povzročé dostikrat precejšnje nesreče, ko je v največ primerih posledica invalidnost prizadetega. Tu gre za nepravilno uporabo smodnika ali pa tulcev. Skoraj vsi lovci uporabljamo v praksi brezdimni smodnik. Vsi pa tudi vemo, da je še med nami mnogo starega orožja iz preteklega stoletja, ki ni grajeno za te vrste smodnika. To so predvsem različne prelamače z enostavnim zaklepom na ročico spodaj. Poleg tega so žičaste cevi (damast).

Pri starejših, posebno podeželskih lovcih so te vrste cevi zelo v čislih. Niso pa za streljanje z brezdimnim smodnikom, ker niso zanj preskušene in zato nimajo oznake »N«. Kljub temu pa marsikateri lovec uporablja brezdimni smodnik zaradi boljšega učinka. Večkrat tudi nasede nasvetom neizkušenih lovcev. Tu in tam se iz lovca, ki še uporablja dimni smodnik, delajo norca češ, da se potem »pol ure po strelu ne vidi iz dima«. Zato je treba natančno vedeti, za kakšen smodnik je prirejena puška in tistega obvezno uporabljati.

Pri brezdimnem smodniku je glavna napaka nenatančno polnjenje. Smodnik mora biti odtehtan, natančno po določenih količinah. Zato, stran z »mericami«, ker ti lahko desetina grama brezdimnega smodnika preveč prinese nepopravljivo škodo in nesrečo! Obvezno mora vsak lovec določeno količino odtehtati, najbolje na lekarniško tehtnico, ki je res natančna. Še vedno je bolje, da smodnik tehtaš v lekarni, kakor da pozneje hodiš v lekarno po obveze in zdravila! Navadno je rezultat nepravilnega polnjenja zmaličena ali raztrgana cev ali pa vsaj skrajno slab strel z močnim odsunom. Skoraj bi bilo dobro imeti tako prirejeno puško, da bi vsakega, ki nepravilno polni naboje, puška pošteno klofutnila.

Tudi nepravilna raba tulcev lahko vodi do nesreče. Novejše puške so skoraj vse prirejene za tulce dolžine 70 mm. Pri teh se ni bati teh nesreč. Zgodi pa se lahko, da po kakršnikoli pomoti pride tak naboj v cev z nabojiščem 65 mm. Navadno pride do takšnih nepravilnosti na velikih poljskih lovih, ko kakšnemu lovcu zmanjka nabojev, sosed pa jih ima še dovolj. Zaradi lovske zavzetosti popusti previdnost in nesreča je večkrat razmesarjena roka.

Možni so še drugi vzroki nesreč, ki jih pod 1. nisem predvidel, ki pa se v naši lovski praksi dogajajo. Prav bi bilo, da vsi zremo zanje.

Menda ni nobene lovske družine, ki ne bi imela enega ali več članov, ki so že kdajkoli bili deležni vsaj malenkostne »svinčene toče«. To se rado zgodi na velikih nižinskih lovih, kjer lovci ne upoštevajo navodil glede streljanja. Takega lovca je treba takoj izločiti od nadaljnega lova! Nemalokrat pa imamo take primere v go-

Foto
Vl. Pleničar

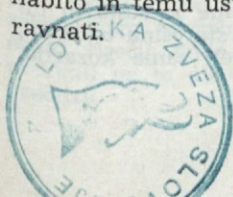
zdovih, kjer lovci niso natančno seznanjeni s stojišči ostalih lovcev in tako streljajo v tisto smer. Zato je nujno potrebno, da vodja lova poskrbi, da so lovci seznanjeni s sosednjimi stojišči. To je nujno. Če pa hočemo biti res skrajno previdni, moramo biti seznanjeni z vsemi stojišči v obsegu dometa šiber. Znano je, da je domet šiber tolikokrat po 100 m, kolikor milimetrov je njihov premer. Le če vse to upoštevamo, smo gotovi, da ne bo prišlo do nezgod pri streljanju.

Poglavje zase so seveda nabite puške, ki jih nekateri nesejo s stojišča, bodisi, da jim je to v navadi ali pa so pozabili izprazniti puško. Tu pomagata samo stalen opomin in kontrola. Če pa to ne pomaga, so potrebni seveda ostrejši ukrepi. Videl sem lovca, da je šel s stojišča z napetimi petelini, noseč puško na rami. Res je bila cev obrnjena navzgor, toda kaj bi bilo, če bi tak neprevidnež spodrsnil in padel?

Tudi pri podajanju pušk bodimo previdni. Nabite puške raje ne podajajmo, če ni res skrbno zavarovana. Da petelinka ne more biti zavarovana je znano, zato pa jo obvezno prej izpraznimo, pa tudi če je prazna, jo je dobro prej odpreti. Nekateri lovci imajo to lepo in koristno navado, da podajajo odprto puško, kar je znak, da je prazna. Sicer je pa, kot je rečeno v citiranih navodilih, najbolje imeti vsako puško za nabito in temu ustrezno skrajno previdno z njo ravnati.

Najhujše posledice povzročajo nesreče s kroglo, večkrat celo s smrtnim izidom. Nesreče pri manipulaciji s polnjenjem in praznjenjem so redkejšje, kolikor pa so, so res zaradi prav velike neprevidnosti. V tem so člani LD že kolikor-toliko verzirani, da pri polnjenju in praznjenju obrnejo cev navzgor ali v tla in da potem puško zavarujejo. Mnogo več se zgodi nesreč pri oddaji strela. Krogla iz risane cevi gre kilometre daleč in ni, da bi na to pozabljali. Predvsem pa moramo dobro pogledati in oceniti divjad, ki ji je namenjena krogla. Naravnost nerazumljivo in neodpustljivo pa je, da nekdo sploh strelja, preden je videl, kaj je. To se rado dogaja na pogonih na divje prašiče. Ta lov je že sam po sebi precej razburljiv in imajo, posebno novinci, nek neutemeljen strah pred ščetinarji. Znani so primeri, da je lovec na stojišču streljal v grmovje, kjer se je »nekaj« gibal, misleč da je prašič, pri tem pa je padel gonjač. Zamislite si strahovito zmoto, ki jo mora tak neprevidnež spoznati, ne da pomislimo na posledice, po drugi strani pa ogorčenje svojcev, ki so na tak lahko-miselen način zgubili svojega dragega. Zato dobro pogledaj in ne streljaj prej, preden nisi popolnoma siguren, kaj je. Mnogo bolje, da divjad zdrava odide, kot da imaš vse življenje težko vest, ker si povzročil nesrečo. To pa nam narekuje, da moramo biti posebno previdni v večji goščavi, kjer je vidljivost zelo omejena. In ker se prašiči najraje drže v goščah, velja tam trikratna previdnost.

Mihael Plavčak, Vransko

Dvakrat zadeta

Ko sva se pred štirimi leti, prve dni v avgustu z možem namenila preživeti nekaj dni dopusta na planinah pri mojih starših, je prejel mož vabilo za lovsko veselico, ki jo je priredila LD Prežihov pod Uršljo goro.

Seveda sem bila tega tudi jaz vesela. Otroke mami v varstvo, midva pa na veselo lovsko rajanje, ker taka prilika se malokdaj ponudi.

Ko sva se v soboto popoldne vrnila domov, se nisva smela dolgo muditi, saj je bilo še precej poti pred nama. Treba je bilo obiti polovico Uršlje gore. Moj rojstni dom je na južni strani, a lovska kočica na severni strani Uršlje gore. Sonce se je že precej nagnilo proti Peci, ko sva krenila po skalni stezi v vročem soparnem popoldnevu. Kot na novo rojena, sem se počutila med domačimi gozdovi, saj so me zelene jase in mogočne stoletne smreke spominjale na mojo brezskrbno mladost.

Po dobrih dveh urah sva prispela v temen, zelo zaraščen gozd. Noč, ki se je zaradi temnih oblakov na zahodu kar naenkrat storila, nama je popolnoma onemogočila, da bi videla znamenja, ki so kazala pot h koči in tako sva zgrešila slabo prehojeno stezo. Ko sva nekaj časa tavalala kar na slepo srečo, sva prišla na neko jaso, sedla na pordrto deblo in nisva več vedela ne kod ne kam. Uršlja gora je mrko kipela proti nebu in le misel, da je v teh strmih stenah domovina gamsov, je omiljevala njeno podobo. Daleč na zahodu so švigali bliski preko temnih oblakov. Čeprav so nad nama še svetile zvezde, je bilo skoraj gotovo, da bo še pred jutrom dež. V dolini pod nama v Kotljah so migljale posamezne lučke, a malo naprej so kot v plamenu žarele Ravne. Vse to sva opazovala molče in skoraj pozabila, da sva zašla popotnika. Kar naenkrat nama pa čisto od blizu prinesse veter Kotuljsko polko, ki nama je pokazala pot do kočice.

Koroški lovci so naju pristrčno sprejeli. Ob tabornem ognju med veselim pogovorom in petjem smo se kmalu vsi spoznali. Imeli smo tudi srečolov in glavna dobitka sta bila gamsa in srnjaka za odstrel. Mož je kupil tri srečke in srčno sem si želela, da bi ne zadel, ker bi bila drugi dan zopet sama. Ko so o polnoči klicali številke, skoraj nisem verjela, da držim v roki srečki za odstrel gamsa in srnjaka.

Kaj sedaj? Srnjaka sem odstopila možu, nad gamsa sem želela iti sama, ker so mi gamsi že od nekdanj prijatelji, saj so bili včasih redni gostje na naših njivah.

Ko je mož povedal, da sem član strelske družine in da on jamči zame, so mi izjemno dovolili — v spremstvu izkušnega lovca.

Seveda je bilo zame s plesom konec, ker se je bilo treba vsaj malo odpočiti in naspati.

Nič lep dan se nam ni obetal. Nizki oblaki, iz katerih je že ponoči deževalo, so se podili po vrhu Uršlje gore. Vendar smo odšli vsak na svojo stran, mož na srnjaka v nižje predele, midva z vodnikom pa pod sive stene v kraljestvo gamsov. Nisva še hodila dolgo, ko sva na neki preseki zapazila gamsa, ki je brezskrbno mulil sočno travo. Vodnik ga je ocenil za premladega in meni je bilo prav, ker nisem želela priti na tako lahek način do trofeje.

Čim više v goro sva se vzpenjala, tem bliže oblakom sva bila. Naenkrat sva bila v megli, iz katere je rahlo pršelo. O ti megla, zaščitnica gamsov, kako skrbno si jih skrila v svojih gostih pajčolan! Čula sva jih, kako so v bližini hodili po listju in kako so žvižgali. Dolgo sva še hodila v upanju — da za naslednjim obronkom ne bo tako goste megle. Toda zaman. Včasih sva dolgo sedela, v pri-

čakanju, da se bo kak gams pokazal iz megle. Megla pa je zame imela tudi dobro stran, da je namreč zakrivala nevarne strmine, da se mi ni preveč vrtelo v glavi.

Dež, ki je vse bolj padal, naju je pregnal. V kočico sva prišla opoldne, mož pa malo pred nama, tudi prazen. Kljub temu smo bili dobre volje in smo trčili na dolgo življenje gamsov in srnjakov. Dogovorili smo se, da pride mož drugo nedeljo po srnjaka, po gamsa pa jaz v jeseni.

Prišla je jesen, gore je že pobelil sneg, v dolini se je vlačila megla, ki se kar ni mogla razbliniti. Dvignila se je včasih nekoliko, toda zjasnilo se ni. Vendar sem bila prepričana, da visoko v planinah sije sonce in vedno bolj me je vleklo na Uršljo goro. Tako sva se odpravila z možem prve dni novembra. Bil je že mrak, ko sva prispela iz Dravograda na Ravne do starešine, ki je bil kar zato, da se odpravi z nama na lovsko kočico. Ko smo že v temi prišli do kočice, je bilo za čevelj južnega snega, a ne mrzlo. Zjutraj smo se s svitom odpravili na pot. Megla, ki je ves čas pokrivala dolino, se je ta dan kot nalašč preselila z nami v gore. Vendar ni bila gosta in to nam je dajalo upanje, da bomo kaj videli.

Še danes se mi zvrtil v glavi, če se spomnim na strmine, koder smo hodili. Le ena neprevidna stopinja bi bila lahko usodna. Sneg je zakril ozko lovsko stezo in le, kjer je plaz posnel sneg, se je videla. Med potjo smo videli nekaj gamsov, a med njimi ni bilo nič primernega.

Ko smo stali tik pod vrhom, na naši desni je bil globok prepad, pred nami nedostopna kotanja zasuta s snegom, zaslišim rahlo šumenje po snegu. Popolnoma smo onemeli v pričakovanju, da pride gams. Toda nudil se nam je kaj ljubeč prizor. Po snegu so pristopicali dva ruševca in ena kokoška. Složno so kluvali po vejah rušja, ki je tu in tam štrlelo iz snega. Pomislila sem, kako se bodo življali, ko jim bo sneg zapadel še to borno hrano.

Bilo je šele okrog pol treh, a se je že začelo mračiti. Od nepremičnega stanja v snegu, so mi otrpnili prsti na nogah in rokah, zato smo se vrnili v kočico.

Drugo jutro je bilo še bolj megleno, vendar smo se namenili na vrh v upanju, da tam ne bo megle. Pot je bila še težavnejša kot prejšnji dan, da sem obupavala.

Kar naenkrat smo se izkopali iz goste megle. Pred nami so se pojavile stene in z daljnogledom smo opazili temne sence, ki so se premikale po skalovju. Res kot sence, saj je skoraj neverjetno, da bi živa bitja tako breztežno stopala po teh golih skalah. Nad nami na vrhu Šmoharice je na previsni skali stala koza, od druge strani jo je osvetljevalo sonce, da je vsa žarela. Ni nas opazila, saj je mirno legla in se je videla zgolj glava in od sonca ožarjeni roglji. Zdelo se mi je, da vidim Zlatoroga.

Kmalu smo bili na vrhu in prevzela me je lepota. Nad nami temnomodro nebo okrog in okrog kakor daleč je seglo oko sama megla, le najvišji vrhovi so moleli kakor samotni otočki iz meglenega morja. Ob tej krasoti sem skoraj pozabila, čemu sem tu. Vendar na to nisva pozabila oba lovca in opozorila sta me na skupino gamsov. Po kolenih smo se splazili do najbližjega grmovja ter jih skozi veje opazovali z daljnogledom. Kar tesno mi je postalo pri srcu, ko sem pomislila kako prežim na te nič hudega sluteče živali in izbiram žrtev. Nič nisem pomislila, koliko napora me je stalo in mi je bilo v veliko olajšanje, ko je starešina ugotovil, da ni nič primernega za odstrel; sama kozarija.

Krepki kozli so svatovali v stenah, ki so bile, vsaj v tem letnem času nam nedostopne.

Šli smo po vrhu in z druge strani prišli na mesto, kjer smo bili prejšnji dan. Nisem hotela več v prepade, ker mi je bilo kar hudo ob misli, da bo treba še enkrat prečkati drčce, kjer ti visi življenje na nitki. Na vneto prigovarjanje sem vendar privolila. Zopet je bilo treba napeti vse živce, ki jih je prej na vrhu toplo sonce in pogled na plansko idilo prijetno uspavalo.

V neki drči smo se ločili, jaz s starešino sem šla niže in proti koči, mož pa više pod steno Šmoharice. Videla sva nekaj gamsov, ki pa jih ni bilo mogoče zalesti zaradi hreščečega snega. Sla sva h koči in takrat sem šele spoznala, kaj pomeni utrujenemu lovcu prijetno urejena lovska koča. Ko sem se malo ogrela in sezula premočene nogavice, stopi mož v kuhinjo z zeleno vejico za klobukom. Skromno mi reče, ne zameri, saj bo kljub temu tvoj. In res na belem snegu je z zadnjim grižljajem v gobčku ležal toliko zeleni gams. Zdelo se mi je, da je kljub megli v njegovih osteklenelih očeh odsvit zlatega sonca z vrha Uršlje. Dolgo sem molčala. Solzo, ki se mi je prikradla na oči, si je mož napak razlagal.

Nikakor mi ni bilo žal, da ga je uplenil mož, saj navsezadnje je to le moja, težko pridobljena trofeja.

Vsakokrat kadar pogledam na steno lovske sobe, ki jo krasi nagačena gamsova glava, pomislim, to je moj gams, spomin z moje rodne Uršlje gore.

Cilka Konečnik

SAMOTAR

Južna stran Grintovca, posebno dolina Kamniške Bistrice z gorskim obrobjem nad Koncem, je že od nekdaj veljala za eno najboljših gamsjih lovišč. Ze Valvasor je zapisal, da je v Bistrici poleg druge divjadi, posebno mnogo gamsov. Ni čuda, da so bili na tem področju uplenjeni kozli z izrednimi roglji.

V skrbno upravljanem lovišču, kjer so lahko lovili le izbranci in tudi diplomati, je kljub temu od časa do časa padel še kakšen kapitalen gams, kakor eden takih v Velikem Hudem grabnu pod Legarji.

Prav tod v jedva dostopnih grapah in poljanah ruševja, pod Velikimi Podi, je še dandanes najboljši gamsji predel.

Mnogo sem na svojih gorskih turah hodil tam okrog, saj vodi steza čez Velike Pode proti Skuti in naprej čez sleme na male Pode tik nad Legarji in ne spominjam se dneva, če že ravno ni bila megla, da ne bi videl gamsov.

Več poletij smo plezalci, ki smo si dajali opravka v južnem in jugozahodnem ostenju Štruce in Skute, srečevali izrednega gamsa, ki je imel svoje pasišče na zelenici na škrbinastem pomolu visoko v Štruci. S tega roba v višini kakšnih 2200 m, je imel najlepši pregled po vseh Velikih Podih in v konico med Skuto in Slemenom nad Gamsovim skretom.

Nemogoče bi ga bilo zalesti. Ze zdaleč je zapazil vsakega človeka, ali pa ga je dobil v nos in čeprav se pogosto prihajajočih turistov ni posebno bal, se je vendarle vselej nekako dostojanstveno umaknil na drugo stran grebena. Od vrha mu z gladkih nedostopnih sten ni pretila nobena nevarnost, prav tako ne od spodaj navzgor. Samo s Skutine strani se od melišča pod steno vleče zložna zelenica gor na rob in na drugo stran na Pode je nekaj visečih polic. Tako se je ta samotar lahko umaknil na to ali ono stran, če bi mu kdo hotel preblizu.

Od kje je prihajal na rob, nismo mogli pogoditi. Ob svitu je že bil zgoraj, zginil okrog poldneva in se spet pokazal na večer.

Tega samotarja sem večkrat opazoval z daljnogledom. Roglji so mu skoraj za ped štrleli nad uhlje, niso pa bili kaj posebno razkročeni, toda močni in dobro zasmoljeni. Moral je tudi biti zelo star. Lise na licih so mu že potemnele, v život pa je bil tršat in še poleti je imel čopu podobno dlako na hrbtu.

Lovca v Bistrici je seveda vedel za tega kapitalnega kozla, saj ga je lahko kar od doma opazoval s svojim periskopom 54 × povečave in ga je tudi bolj od blizu nekajkrat presenetil. Po njegovem pa je bil ta gams najmočnejši, kar jih je bilo tedaj v lovišču.

Gonjači so ob lovih sicer pognali gamsarjio prav z vrhov v dolino do strež, toda ta gams se je lahko mirno pasel naprej, saj nihče ni mogel do njega. O prsku se je sicer tu pa tam pridružil kakšnemu tropu, a je brž zginil v svoje zavetje.

Tako je živel iz leta v leto v višavah, le zima ga je pognala niže v gozd. Komaj je odlezel sneg, je bil že spet zgoraj pod Štruco.

Polagoma se je okrog tega gamsa jela plesti prava legenda. Nekoč je pod Skuto padel osamljen strel, da je lovca kar vrglo kvišku. Vendar se je olajšano oddahnil, ko ga je po treh urah, kolikor traja pot do stene, spet ugledal.

Ne rečem, da bi si drzen lovec ne zaželel te izredne trofeje. Toda kako zalesti tega gamsa. Lovec je menil, da bi ga bilo treba pričakati na stečini, ko gre na svoje pasišče na rob ali se vrača. Svet je tam tako razklan in pod steno Skute so razvaljene križem kražem ogromne skalne klade, da je med njimi nešteto kot labirint zamotanih prehodov. Zaradi tega je vselej opazil tega gamsa šele potem, ko je že bil na zelenici in prav tako ni videl kam je zginil.

Ko smo kovali načrt, kako bi se dalo priti staremukanjencu do živega, mi je padlo v glavo, da bi moral strelec še ponoči zlesti po zelenici zgoraj na rob in ga počakati, ko bi prišel na pašo.

Samo, kdo bi lazil v temi po prepadnih strmali, ko še podnevi skoraj ni varne stopinje. In stari gams je živel naprej tam na svojem robu, ki je dobil ime Prekleta škrbina.

Spet smo se znašli trije pod steno Skute in takrat še mislili nismo na svojega prevejanega znanca. Dan ni bil kaj prida, po robah so se obešale megle. Prišli smo po Gamsovem skretu in se vili k snežišču pod steno. Zagrnila nas je mrzla mokrotna megla in zato smo posedeli v nekem zavetju po prestanem naporu. Kar se je pod nami pričelo rušiti kamenje, skoki so se bližali in naenkrat je iz megle puhnil pred nas in mimo nas gams... Samo spogledali smo se in spet zadihali, ker nam je nenadna prikazen vzela sapo. Tisti dan se ni več vrnil. Iz stene smo videli, da je Prekleta škrbina prazna. Sploh ga nihče več ni videl. Nastopila je

bila zgodnja zima z obilnim snegom, ki se je v višavah držal kar tja do sredine maja in lovec je še pozneje zaman gledal za njim.

Cas je šel svojo pot, zvrstilo se je že nekaj poletij in zim. Nad Koncem je bilo uplenjenih še mnogo močnih gamsov, med njimi pa ni bilo onega s Preklete škrbine.

Po osvoboditvi so namreč vse vprek pokale puške in divji lov ni poznal meja. Nekega takega dne sem se vračal po Gamsovem skretu v Konec. Posedel sem nad poslednjim jezikom plazu, kjer je po grabi žuborela voda in gledal v senčni Konec. Doli po grapi se je še videlo po mokrotnih lisah, kje je nedavno odlezel sneg. Izenada sem, lučaj pod sabo, opazil med gruščem nekako čudno zakrivljeno ogoljeno ruševo vejo. Pogledal sem bolje in že me je pognalo kvišku. Izmed kamenja sem potegnil gamsjo lobanjo z enim samim rogljem. Črepinja je bila skoraj že povsem preperela in rogelj ves siv in krhek.

Nič čudnega niso takšne najdbe po plazovih, toda med obračanjem lobanje, sem se iznenada spomnil že zdavnaj pozabljenega gamsa s Preklete škrbine. Ko sem naštel na edinem roglju šestnajst letnic, sem bil prepričan, da je pravi. Kdo ve, koliko časa je lobanja potovala z gruščem izpod sten v dno, da je odpadel drugi rogelj in se je ostalo okostje raztreslo med kamenjem. Toda takšne izredne roglje je mogel imeti le gams s Preklete škrbine.

Doma sem postavil najdbo predse na mizo. Vračali so se mi že zdavnaj zatoneli dnevi, ko se je pasel ta gams v Škrbini in se je njegova mogočna postava jela oblikovati pred menoj. Zdaj so zevale vame prazne očesne dupline in nekdanj tako svetleči se rogelj je bil siv, ves ogreben in okrhan.

Z njim so osivela tudi doživetja z mojih potovanj po gorah.

Davorin Kremžar

O LUNA, — LUNICA...

Ono zimo, nekaj let je tega, kar ni hotelo biti snega. Šele mrz ga je prinesel za slabo ped. Potem je padal in padal, a ga je tako zeblo, da ga je v vsem tednu padlo zopet komaj za ped. Bil pa je suh in droben.

Janez Logar, bil je takrat še fant in še pravi zelenec v zeleni bratovščini, kar ni mogel dočakati, da bi se zjasnilo. Vleklo ga je na lisice. Za lov ob luninem svitu ga je navdušil Jazbečev Frenk, star lovec in hud lisičar, ki je že marsikatero zvitorepko ob luni spravil v večna lovišča. In je lansko zimo Janezu, ko je ta trgal prve lovske hlače, zvalil na zajčje večalo prvo lisico pred cev. Potem pa je zmanjkalo Lune, nato še snega in Janez je vse leto čakal, da sam pokaže liscam, kaj zna.

Janez je že teden dni, kar je padal sneg, gulil svoj zajčji instrument po žepu, da se je kar svetil. Ob večerih je pri peči preskušal svoje muzikalne talente, da je v sosednji sobi kmetijski tehnik Plevel že jezno treskal z vrati. Nek večer, ko sta se srečala na hodniku, ga je zlobno

vprašal, če bodo pri njem koline, ker da je pri Janezu cvilil prašič.

Kaj se razume kmetijski tehnik na zajčji vek, si je mislil Janez. Naj se briga za svojo repo in plevel.

V petek zvečer je radio napovedoval, ponoči razjasnitve. Janez je nestrpno pogledoval na vreme. Kakor ves teden, so tudi ta večer plesale redke drobne snežinke iz megle. Sneg je, Luna tudi, vsaj tako kaže pratika in še celo polna Luna, samo da se ne vidi. Janez preskuša instrument in čaka čaka — gleda skozi okno — zunaj se svetli.

Hitro dvojne nogavice na noge pa copate in vse skupaj v velike klobučevinaste škornje. Kučmo, bundo, v bundo termovko vročega čaja z žganjem in pol klobase. Že ve zakaj. Ko je vse nared in puška pod pazduho, je zunaj še bolj tema. Janez čaka v polni bojni spremi na Luno, Lune pa od nikoder.

Ura je že čez deset. Janez zmeče vse s sebe. Še enkrat zaveka tako milo, da se mu je ubogi

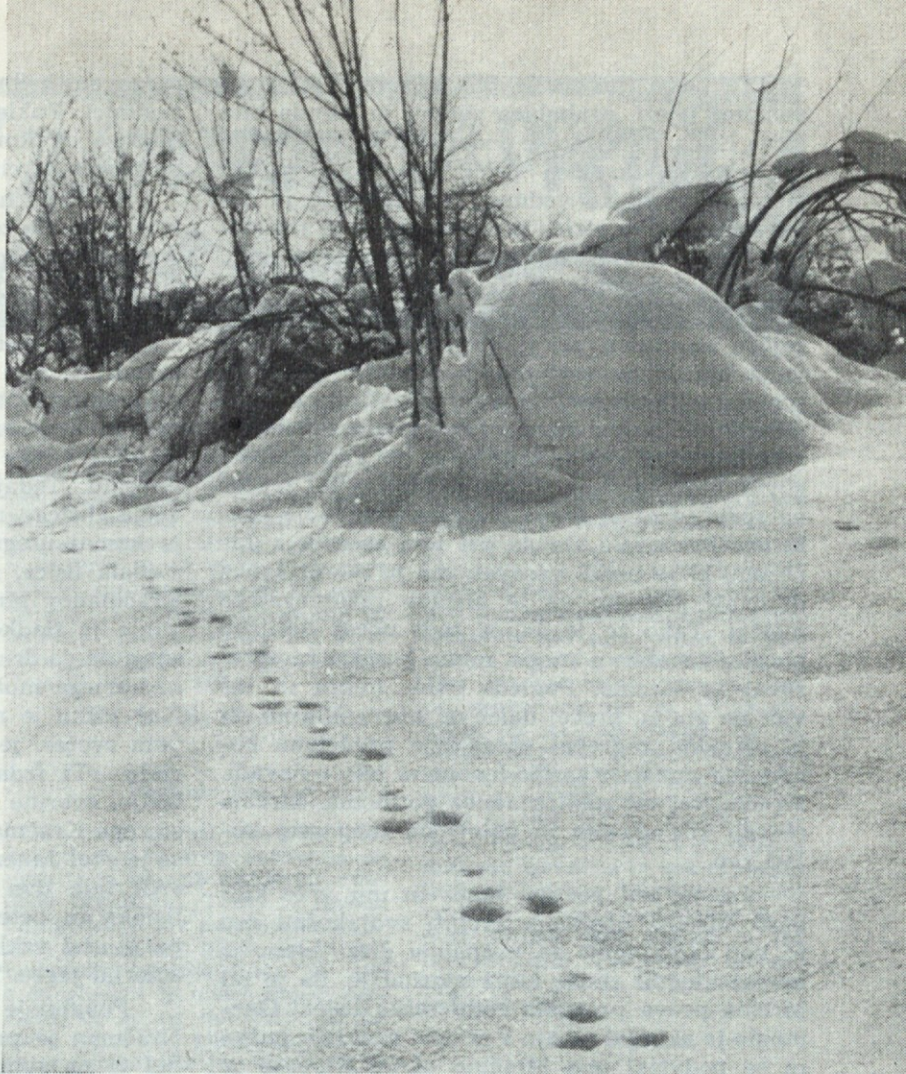

Foto ing. Ivo Kalan

zajček kar zasmilil. Na vso to žalost izpije ves čaj z žganjem, vtakne večalo pod zglavje, da ne bi pozabil bridke melodije in se zarije pod odejo.

Sanjalo se mu je, da stoji tam na hribu za Kračmanovo domačijo in da ga pošteno zebe. Komaj zaveka, že drnca proti njemu lepa lisica. Pok! Takrat pa postane lisička Kračmanova Minca in Janez se tako prestraši, da se ves trd zbudi. Zeblo ga je pa čisto zares, kajti v spanju je brcal in se razodel. Skozi okno se mu smeje polna Luna.

Kakor bi trenil je Janez v bojni opremi. Ura je enajst, še ni kasno. Kar brez čaja jo mahne v čudovito mesečno noč, pravo sveto lisičjo noč. V četrť ure je prav na mestu za Kračmanom, kakor se mu je sanjalo. Stisne se pod staro debelo drobnico in čaka. Doli v vaškem zvoniku udari ura pol polnoči. Janez zaveka, zaveka in še zaveka . . . Duš, že gre!

Niže s poti, ki vodi od Kračmana okoli hriba v sosednjo vas, čuje šum. Puško k licu — — — Jujujuhu, se razleže čez zasneženi hrib. Kračmanov Nace se vrača z vasovanja.

Da bi te . . .! hoče zakleti Janez, pa se spomni da je Nace Minčin brat.

Lunca sije . . .! zapoje Nace, Janez pa se prestavi na drugo stran hriba in še mileje zaveka. Na deset korakov pricaplja zajček, majhen, rokavica in postavi možica. Naj te lisjak, ga okrega Janez in zajček se odkotrlja za grm. Janez je še dvakrat menjal stojišče in vekal in po mišje cvilil, da je bil že ves slinast. Lisice nikjer!

Še nekje poiskusim, tam mora biti! si pravi že ves premrzeli Janez, izprazni pihalnik in jo mahne proti Kračmanu. Tisa lisička, Minca mu je bila hudo všeč. Dobro sta se že poznala in Janez je že večkrat z uspehom klical. Le stari Kračman je precej trmast in ni dobro z njim češenj zobati. Zato je Janez raje po lisičje prihajal v vas. Sicer sta se s Kračmanom dobro poznala, a Janez je kot lovec raje previdno proti vetru zalezoval, da bi ga stari prezgodaj ne dobil v nos.

Kračman pa ima tudi psa, Mrcino. Tudi ta je bil z Janezom znan, toda brez klobase Janeza vseeno ni pustil pred lisičino. Zato je Janez tudi nocoj nosil klobaso s seboj.

Ta pasja mrcina je bila v sorodu z vsemi vaškimi laježi, prababica pa mu je menda bila sama lisica, po kateri je podedoval pristno barvo in nekoliko skromen lisičji rep. Hvalevredno lastnost lenobe in vednega dremanja si je gotovo pridobil po stricu jazbecu, ki mu je zapustil tudi svoje široke copate. Kadar pa ni dremal, je po sili dedovanja po slavnih prednikih, inšpiciral lovišča. Pri tem je skalpiral marsikaterega zajčka ali srnico, saj je bil velik in močan kot vnuk uglednega volčjaka. Z Janezom sta se že srečala na takih potih, pa mu je pod silo razmer prizanesel. Kakor bi mu bil iskreno rad našel svinca in rdeči kožuh, tako se je bal vojne z njegovim gospodarjem. Včasih je Mrcina šel zvečer na sprehod okoli hleva, da pretegne svoje brakerske krače. Če sta se pri tem srečala z Janezom, ki je prišel vasovat, mu je moral Janez darovati klobaso, da je Mrcina razumevajoče molčal. Tako se je Janez tudi nocoj neslišno plazil po mehkem snegu, mimo kozolca in oprezoval za Mrcino. Pogleda okoli stebra in res vidi na gnoju, precej daleč od hleva Mrcino, ki je očitvidno zagrebal včerašnje predelano kosilo, kar mu sicer spričo lenobe ni bilo v navadi. Mrcina, ta, ta, zakliče Janez potihoma. Mrcina obstoji kot ukopan in položi na sneg svoj košati rep.

Ta, ta, na! ponovi Janez in mu vrže klobaso. Mrcina bliskoma zavihti svoj košati rep in kot kafra zgine za pušpanov grm. Janez je komaj utegnil ziniti, kajti spoznal je, da je bil Mrcina prava pravcata rodovniška lisica! Onemoglo je zažugal za njo s prazno in mrzlo puško in se podvzival pod Minčino okno. Klobaso je pustil kar na snegu pri gnoju. Pobobnal je po polknici, kakor je slišal spomladi bobnati zaljubljenega žolnača po suhem hrastu v lesu. In žolnica se je oglasila in pomagala Janezu v toplo gnezdece. Janezovi veliki sneženi škornji so morali ostati pod oknom na straži, njihov lastnik pa si je v topli izbici grel premrle ude... Pa je Janeza zbudilo neko hrskanje pod oknom, da je pogledal. Ob zahajajoči Luni je videl, da Mrcina — najbrž iz simpatije do Janeza — s slastjo trga njegove škornje. Janez je bil močno razžaljen, ko se je spomnil, koliko klobas je daroval tej mrcini in zadnjo še komaj to noč. Mrcino je morala pregnati Minca in Janez je skočil skozi okno v svoje razdrte škornje. Gredoč mimo gnoja, se je spomnil klobase, ki je sedaj seveda ni privoščil psu in je stopil, da jo pobere. Klobase ni bilo in tudi Mrcinovega sledu ne. Pač pa je lisičji tir kazal, kam je odšla klobasa.

Drugi večer je na jasno nebo vzšla še neokrnjena Luna. Čeprav je Janez sinoči klet vse lisice in njihovo sorodstvo do Kračmanove Mrcine in se dušal, da ne gre nikoli več klicat ne lisic in ne deklet, si le ni mogel kaj, da ne bi šel. Že ob osmih in brez klobase je bil na Krač-

manovem hribu, le malo niže, pri podrti laneni sušilnici. Zaklel se je, da hoče maščevati vse klobase in škornje po vrhu. Če ne pride lisica, pa morda Mrcina in je čakal...

Ko se je nad njim pri Kračmanu vse umirilo, je ravno zajel sapo, da bi zavekal, ko opazi, da naravnost proti njemu neokretno teče neka žival. Karkoli je, si misli Janez in užge. Mrcina je visoko zamahnil s košatim repom in zaril z nosom v mehki sneg. Janez skoči bliže in se začudi, ko vidi v snegu dve živali. Pa ne, da bi ga prestrelil na dvojce, in pogleda bliže. V zadnjih krčih je brcal velik lisjak, zraven njega pa je ležal mrtev petelin, čisto podoben Kračmanovemu. Tedaj je izza grma šinila druga, še večja »lisica«, naravnost proti Kračmanu. Janez je komaj utegnil sprožiti. Jujuju, je po pasje stokala lisica, zaplesala ča ča ča in obležal je Kračmanov Mrcina. Janez je zavriskal. Maščevanje je sladko! Zagrebel je za grmom psa v sneg, da ga drugi dan pokoplje. Oprtal je lisjaka in kurjega moža in jo mahnil proti Kračmanu. Kar težko je nosil. Čeprav je bila ura že deveta zvečer, je našel vse Kračmanove na dvorišču. »Ti frdamani jagri, samo za babnicami lazijo, zverine jim pa ni mar,« je slišal bentiti starega Kračmana. Pa ne, da bi stari kaj sumil, se je zbal Janez. Vendar se je oglasil izza hleva: »Ali tale dva iščete?« in jim nesel nasproti lisjaka in petelina. Kračman je zazijal, Minci pa je ušel vzklík. »Pa ne zameri Janez, če sem zmerjal jagre. Ti si izjema.«

Povabil je Janeza v hišo, da ga postrežejo. Kračman je pravil, da so slišali kokošjo viko. Šel je na svinjak gledat in videl, da petelina še ni doma. Sinoč so pozabili zapreti luknjo, ki se jo je lisjak takoj poslužil. Potem so slišali strele, pa je mislil, da je kak lovski tat, saj je v mladih letih tudi sam na črno lovil, ker se s takratnim zakupnikom nista mogla. Med osvobodilno vojno pa je dal karabin mlajšemu bratu, pa sta Lojze in karabin ostala nekje v škofje-loških grapah. Žalost je poplakoval z žganjico. »Lisica mi vzame petelina, moj Mrcina se pa klati nekod okoli,« se je hudoval Kračman. »Janez, če ga kdaj srečaš, mu kar prižgi. Dobiš jabolčnika.«

»Oča, kar gor z njim, Mrcina je že v pasjih vica, je šel skupaj z lisjakom in petelinom,« je priznal Janez. »Naj te volk povoha, si mi hotel zamolčati?« je hotel biti stari hud. »Jabolčnika na mizo.« Pa so pili pozno v noč. Staremu je bilo vse jasno, Janez pa tudi ni tajil. Za drugi dan je povabil Janeza na petelinje kosilo in če že ni drugače, še na zaroko. Še nikoli ni Janez tako vriskal, ko se je v ranem jutru opotekal proti domu. In zapel je nekaj o Luni...

Kračmanove vdovele kokoši se pa niso več možile, ker so spomladi vse na Minčini svatbi pojedli.

Hribovec

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Novost pri nabojih za šibre

Po Remingtonovih »Plastik« nabojih za šibre se je pojavila novost Winchester-Westerna »Mark 5«. Za ta novi naboj je značilen polietilenast obroč, ki se trdno prilega lepenkastemu tulcu zgoraj nad čepom in ovija naboj šiber. Medeno dno tulca ima razmeroma visok rob, na katerem se stena tulca posebej pritrjena. S tem je onemogočeno, da se stena tulca odtrga ali da bi zgorevajoči plini udarili nazaj. Posebnost pri tem pa je polietilenast obroč, ki nekako stoji na čepu in ga ta skupaj s šibrenim nabojem potiska naprej. Učinek je v tem, da se šibre še dolgo po zapustitvi cevinega ustja drže skupaj in še na velike razdalje dobro krijejo. Tako je »Mark 5« izrazit daljnostrelni naboj, predvsem za lov na povodno perjad. Za lov v gozdu in tudi na polju ta naboj ni primeren, ker še na 20 metrov razdalje divjad docela razstrela. Mimo tega bi povprečni strelec na pogonih z njim preveč zgrešil. Zanimivo je vsekakor dejstvo, da se zgoščen šibreni strel ne doseže le z močno zadrigo cevi (čokom)

in kakor je še vedno napačno mnenje, z izredno dolgimi cevmi. Očividno se boljši učinek tudi z močnejšim nabojem ne doseže. Ti novi šibreni naboji pa niso dražji kakor ustrezni fabrikati z normalno napravo in se izdelujejo v kalibrih 12, 16 in 20. Tudi novi izdelki malokalibrskega Magnum naboja (222 Rem. Magnum) in izrazito visokorazantni 264 Win. Mag. z izboljšanimi balističnimi dosežki, so na tržišču.

M. Š. (Die Pirsch 24/62)

Zanimiv lov

Za tretji avgust sem predvideval, da so se srne večinoma že umirile in bo njih nagon po oploditvi ponehaval. Tedaj je seveda najugodnejši lov na srnjaka s klicem. Z zoro sem bil že pri njivah hribovske kmetije tako, da niti z izrazito visokorazantni razločiti, če se na deteljišču in po nizki otavi kaj pase. Ker je bil veter ugoden, me je moral srnjak z bokanjem opozoriti, da je že pri zajtrku v detelji. Za silo sem opazil, da se srnjak pomika proti napsrotnemu koncu njive. Ker se divjad najmanj vznemiri, če greš mimo, ne da bi se ustavljal, sem šel popolnoma nezakrit po košenici navzgor ter se nato zakril za samcat grm. Ker se je hitro daniilo, sem videl, da gre srnjak prav počasi od mene po planini navzgor, si je tu pa tam privoščil bilko ter nato zginil v gozdu. Radoveden sem bil, ali bi srnjak kljub vznemirjenju reagiral na klic in se vrnil. Rahllo sem trikrat zapikval in že se je prikazal na robu gozda in se lagodno vračal skoraj po isti poti na njivo. Ker tega srnjaka še nisem poznal (lovci so ga cenili za kapitalnega), sem ga moral oceniti. To ni bilo lahko, ker se je vračal z razdalje 300 metrov. Šele pri kakih 100 metrih sem bil končno prepričan, da je kar pravšen za odstrel. Mirno sem se pripravljal, da namerim daljnogledov križ na srnjakovo pleče. V tem pa se je razvil prizor, kakršnega pri mojih starih letih še nisem doživel in bi tudi filmskemu traku ne delal sramote. Iz krompirišča poleg njive

z deteljo se je potegnila pred srnjaka popolnoma črna žival in odbežala po deteljišču in košenici proti gozdu. Prvi hip sem mislil, da je skočil proti srnjaku črn pes in mi bo srnjaka odgnal. Srnjak je res odskočil, takoj nato pa se je pognal za živaljo ter jo gonil kakor dober lovski pes. V črni živali sem spoznal močnega mačka. Gonja je šla proti meni in pod menoj, najbliže okoli 60 metrov. Ker je pihal vetrič navzdol, sem pričakoval, da me bo srnjak zavohal in za hip obstal, da bo možno streljati. Z naproženo puško sem sledil srnjaku in nekam smešno je bilo, kako je srnjak lovil mačka, jaz pa srnjaka. Jaz pa — neroda — sem se predčasno dotaknil sprožilca in pok v prazno je končal prizor. Tako smo ostali vsak pri svojem — maček brez miši, srnjak brez mačka in jaz brez srnjaka. Pa nisem bil nič nejevoljen, saj je bil to zame izreden doživljaj.

Ivan Dolinar, Griže

Pri Lovrencu na Pohorju je padel prvi medved

O medvedih na Pohorju so še pred nekaj leti krožile le pripovedke iz davnih časov. Pred dobrimi štirimi leti je ponovno oživela govornica o medvedih. Toda tokrat ne kot plod ljudske domišljije ali ponavljanja starih basni, marveč kot resnica o naselitvi dveh medvedjih mladičev v Gojitveno lovišče »Pohorje«. Mladiča sta bila spuščena nekje blizu Rogle. Ker sta bila vajena ljudi, sta precej vsiljivo nadlegovala oskrbnico koč »Na Rogli«, pa tudi oskrbniku koč na »Peksu« nista bila neznana. Kasneje so ljudje enega ujeli v Razvanju pri Mariboru in ga vrnil na Pohorje enega je pa pobil nek vinogradnik iz okolice Oplotnice, misleč, da je jazbec. Nekako istega leta so naši gozdni delavci pripovedovali, da so v poznem spomladanskem snegu sledili medveda na Kumenu, ki je razkopaval mravljišča in oblomil veje ive, da je osmulkal sočne mačice. V okolici Lovrenka so bila srečanja z medvedkom v zadnjih letih

Winchestrov šibreni naboj
»Mark 5«

tih kaj pogosta. Medveda so videli na Recenjaku, na Rdečem bregu, v letošnji pomladi pa celo v neposredni bližini lovrenškega pokopališča. Tudi najbolj neverni so pričeli verjeti, da niso to samo pripovedke ali latinščina. Ljudje, ki se bavijo z nabiranjem gozdnih sadežev, so hudo kritizirali, da v bodoče ne bo več varno hoditi po samotnih gozdih in tako bodo ob priložnostni zaslužek. Drugačnega mnenja so bili lovrenški lovci in kar ponosni, da je medved na Pohorju, in da se stalež veča. Tako so se lansko leto pojavili trije odrasli kosmatinci na Rdečem bregu, ki so jih videli lovci sosednje lovske družine Podvelca na skupnem lovu. Lovski čuvaji Gojitvenega lovišča so pripovedovali o stalnih medvedih v njihovih revirjih. V Lehnu je lani medved raztrgal nekaj ovc. Jasne sledove dveh medvedov smo letos opazili v svežem snegu na Rdečem bregu in še več podobnih opažanj je bilo. Nepričakovano pa smo 27. avgusta 1962 zvedeli, da so gozdni delavci našli mrtvega medveda na Rdečem bregu, kake pol ure od trga Lovrenca. Bila je medvedka, stara okoli tri leta, približno 100 kg težka. Ležala je v globokem jarku, okoli 40 metrov pod gozdno potjo, pokrita s smrekovimi vejami. Medvedka je imela strel v glavo za desnim ušesom. Očividno je padla na mestu. Po luknji v lobanji je bila ustreljena najmanj s kroglo kal. 9,3, če ne še z debelejšo.

Ing. Hrabro Pernat
Lovrenc na Pohorju

Kragulj in srnici

Lovišče LD Tomišelj sega do vrha Krima. Gozdnati predel je v nekaterih krajih zelo strm, zvečine je poraščen z jelkovimi sestoji z gosto podrastjo, ki nudi primerno zavetišče tudi različnim roparicam; med njimi stalno domuje tudi kragulj. Prav njemu sem namenil te vrstice, saj me kot poklicnega lovskega čuvaja še posebej zanima, če v svoji krvoločnosti seže tudi po srnjih mladih.

Kakor vsako leto, sem tudi letos stikal za kraguljimi gnezdi. Dne 25. junija t. l. sem v predelu, kjer je ta ropar nekaj stalen prebivalec, našel na precej košati jelki, v nadmorski višini 700 m, gneздо. Ko sem z daljnogledom opazoval gneздо, ki je bilo kakih 16 m visoko, sem videl, da so v njem trije popolnoma odrasli mladiči. S prvim strelom sem sklatil mladiča, ki je stal na robu gnezda, za njim pa še starca, ki je priletel na svarilen krik. V nekaj dneh sem pospravil tudi ostale člane družine. Mimogrede naj po-

vem, da so te roparice odnesle iz bližnje vasi 25 do 30 piščancev, za kar so bile gospodinje hudo vroče; pod gnezdnom in v njegovi neposredni bližini pa sem našel pravo »mrhovišče« — ostanke mladih zajcev, gozdnih jerebov, domače perutnine polhov in vereric. Kaj takega v svoji lovski praksi še nisem videl! Dne 3. julija sem uplenil zadnjega roparja, ko se je na parobku gostil s piščancem. Ko sem prišel na kraj, kjer sem prejšnji dan čakal, približno 40 m od jelke, na kateri je bilo gneздо, sem našel dva mrtva srnja mladiča. Srnjici sta ležali na desni strani druga čez drugo na vratu. V prvem trenutku sem mislil, da je to storil človek. Ko pa sem živalci natančneje pogledal, sem ugotovil, da je en mladiček poškodovan pod vratom, drugi pa za vratom in na plečih. Zunanje ranice so bile sicer majhne, jasnejše poškodbe pa sem ugotovil pri raztelesenju. Mladička sta imela na nogah — parkljih še porodno kožico, popkovo in popolnoma osušeno; stara sta bila kakih 5 dni. Čeprav je bilo vreme vroče, na ranicah ni bilo nikake zalege mrčesa — muh.

Ker ne vem odgovora na to zagonetno najdbo, me zanima, če kak lovec morebiti pozna podoben primer in ali sta bili srnici plen kragulja?

Jože Glavan, lovski čuvaj
LD Tomišelj

Medved na srnji klic

Lepo popoldne 20. avgusta 1962, torej že po končanem prsku, me je zvbilo malo v gozd. V mirnem predelu gozda, daleč od vasi sem sedel na parobek ob hoji, ki mi je služila za naslonjalo, hojica tik mene pa me je krila.

Čez nekaj časa sem na bukov list nekajkrat zapiskal meneč, da bo morda le še premotilo srnjaka. Kar zaslišim za hrbotom, da nekaj prihaja in ko se ozrem, zagledam nekaj črnega in velikega, ki stopica proti meni. Bil je srednje velik medved. Prišel je pred mene na komaj 15 korakov, se oziral nekaj časa okrog sebe, potem pa počasi odšel naprej v gozd ne da bi me opazil.

Po tem dogodku sem še naprej mirno sedel in si mislil, da po medvedu srnjaka itak ne bo. Čez nekako pol ure zopet zapiskam na bukov list in zopet zaslišim, da nekaj prihaja. Nisem bil malo iznenaden, ko mi pride medved iz druge smeri. Bil pa ni isti. Ta je bil nekoliko manjši, sivkasto rjave barve in bolj čokat, prejšnji pa temnorjav.

Ta drugi medved mi je prišel še bliže tako, da bi ga zlahka

udaril s prekljo. Kot prvi me tudi ta ni opazil. Pred menoj se je nekaj časa obotavljal, potem pa počasi, zelo leno odkoracal proti bregu.

Vesel sem bil lepega pogleda, čudno pa se mi je zdelo, da sta oba medveda prišla na srnjin klic. Morda pa ta mrcina le ni tako nedolžna nasproti srnjadi, kakor smo do sedaj mislili, ker še nismo našli po medvedu raztrgane srnjadi.

Viljem Klemenc
Rakitna za Krimom

Dvojni plen

Z gozdarjem Mirkom sva se domenila, da grem na prvega petelina. In res sem potiskal štrajkujoči motor po strmi cesti proti Mariborski koči na Pohorju in odlagal obleko kos za kosom, preznojen kot bi bil v sauni. Drugo jutro sva že ob treh napeto prisluškovala v gozdni mrak pod Zarjo. Mraz je pritiskal in veter je nalahno zibal veje. Kadar so zadršale ali udarile, sem vprašujoče pogledal Mirka, ki mi je vedno odkimal. Naenkrat pa napeto prisluhne ter mi narahlo stisne roko. Tudi sam sem zaslišal slab oddaljeni glas tekl — tekl... Tako sva naskočila pod mogočno smreko in zagledala na kakih 40 korakov našopirjenega petelina na močni veji, po kateri je korakal, ščipal mlade brste in jih metal na tla. Naenkrat se z desne proti smreki, kjer je pel petelin, zasliši rahel tap, tap po zmrznjenem listju. Zagledava lisico, vso garjevo, tako da je edino na koncu repa imela še dlake. Šla je naravnost proti smreki. Mirko mi namigne na petelina, ki je ponovno zapel in pripravi puško za lisico. Strela sta se zlila v en pok in odjeknila v mirno jutro. S smreke je frfotajoč omahnil petelin, nekaj metrov vstran pa je lisica naredila svoj poslednji smrtni skok.

L. D.

Usoda »rešenega« srnjačka

Poleti 1961 so otroci prinesli lovcu K. G. nebogljjenega kakih šest dni starega srnjačka. Lovec se je z vso skrbjo zavzel za siroto in srnjaček je postal ponos svojemu skrbniku. Občni zbor ga je pohvalil in sklenil, da se spomladi rejeneč spusti v Hoški gozd, kar se je zgodilo v maju 1962. Toda mladi srboritež, ki se ni bal ljudi, je postal napadalen in pravi strah za otroke in ženske. Sprva so ljudje jemali njegovo objestnost za šalo. Ko pa je podrl starejšo ženo in ji z ostrimi rožički poškodoval žile na nogah in

še isti dan napadel, da jo je komaj rešil slučajno došli kolesar, je padla obsodba in sodba takoj izvršila. Ob tem dogodku smo se vprašali, ali je prav, da se divjad odgaja doma in potem ponovno spušča v prostost. Ali divjad s svojimi »udomačenimi« navadami še lahko shaja v naravi? Velika večina udomačenih srnjadi postane žrtev ali napačne prehrane že v detinstvu ali pa kasneje v prostosti, plen klatečih se psov, roparic pa tudi ljudi, če ne konča tako, kakor tu opisano. Mnenja smo, da naj se doma odgojena srnjad spušča le v ograde ali v gojitvena lovišča, kjer je stalno pod kontrolo in zaščito. Doma naj se vzgajajo res le osiroteli srnji mladiči, ki bi sicer zagotovo poginili.

LD Hoče

Nenavadna igra

Novembra 1961 sem se popoldne vračal z lova na divje prašiče v Lovišču Senožeče. Med potjo mi pride na misel, naj pogledam na senožet, ki je oddaljena komaj 50 metrov od glavne ceste Sežana—Senožeče in ki skorajda obkroža temno zeleni kraški borov gozdiček. Na tej senožeti se namreč zelo rada pase zlasti srnjad. Previdno se premikajoč od bora do bora, sem presenečen opazil zanimivo in nenavadno igro: Igrali sta se srni z lisico oz. lisica z njima. Ves zavzet s prizorom, sem popolnoma pozabil, da sem lovec in da imam pri sebi risanico. Šele, ko se mi je srce nekoliko umirilo, sem se zavedel, da bi bilo prav če zvitorepki upihnem grešno dušo. Prešinila me je misel, če to ni le lokava igra zvitorepke, da v ugodnem trenutku zadosti svojim roparskim nagonom in bo ena srnica žrtev te igre. Brž sem jel basati puško in ko sta srni stali ob zidu senožeti, obrnjeni s pogledom v lisico, sem sprožil in tako z dvema streloma napravil konec prelepemu doživetju.

Rado Dolgan, LD »Raša« Štorje

Poplava ob Krki

Preobilica dežja je napolnila strugo Krke tako, da je voda poplavlila veliko polja in travnikov. Pokličem očeta, da gledava, kaj je z najinimi varovanci — mladimi jerebicami, ker sva vedela, kje gnezdiyo. Takoj za Ostrogom je bil revir proti Krki spremenjen v pravo morje. Poiščeva si čoln in veslava od »otoka« do »otoka«. Sem in tja je bilo še malo kopnega. Tudi kakšna kopica sena je še molela svojo glavo iz vode. Prav ti otočki sredi Krke so rešili

Foto J. Djurekovič

marsikatero jerebičino mlado življenje. Na eni takih glav je jerebica grela svoje kebčke. Voda je še vedno naraščala. Zato sva z očetom začela z reševanjem. Nanesla sva veliko kopico sena, da sva otoček zvišala. Prej sem družinico še fotografiral, ker take slike ni vsak dan. Ko je škrtnil aparat, je jerebica odletela na bližnjo kopno njivo. Takoj sva kebčke polovila — bilo jih je dvanajst — in jih spravila na varno — na seno. Komaj sva se oddaljila, je že jerebica priletela k njim. To reševanje je bilo nama pravi užitek in večje zadovoljstvo kakor more biti ob samem plenu.

J. Dj.

Čuk se ni zganil

V pogovoru z dobrim prijateljem je stekla beseda tudi o lovu na šoje. Povabil me je v svoj kraj, ker je menil, da jih je mnogo in nihče ne lovi. Odločil sem se, da zvabim nekaj teh glasnih ptičic na svoje dobro nazazane limanice.

Odpeljal sem se preko Barja k njemu in v dolinici pod samotno kmetijo, sem si ob njivi na obronku gozda pripravil drevo in pod njim uto iz smrečjih vej. Nastavil sem limanice in na vidno mesto postavil še nagačenega čuka. Še isto popoldne sem preizkusil svojo piščalko, vendar zaradi nemira s pripravljanjem, nisem imel uspeha. Le dve taščici sta opazili čuka in se do večera kregali nanj.

V nedeljo zjutraj, še preden se je zdanilo, sem že prezebal v uto pod drevesom. Na prvi klic je odgovorila lesna sova, a je kmalu utihnila. Pričelo se je daniti in

zajela me je jutranja megla. Gozd se je prebudil, kosi in taščice so me takoj prišli nadlegovat, oglasila pa se je tudi prva šoja. Oglasil sem se in zadrlo se jih je še več. Previdno sem pogledal iz ute na drugi rob gozda ter ponovno poklical. Že sem videl šoje, letečo naravnost proti meni. Sedla je v bližino čuka ter vreseče in otepajoč se tanke limanice, padla naravnost v uto. Njen vrišč na pomoč pa je priklical še ostale in v isti minuti so še tri padle na tla. Začetek je bil dober. Vse štiri sem položil v pripravljeno mrežo in če sem mrežo le malo zazibal, se je takoj oglasil cel kvartet. Šoje iz bližnje okolice so bile kmalu pri meni in delale družbo tovarišicam v mreži. Nekaj jih je seveda tudi ušlo z limanicami na repu. Te niso več prišle blizu, le od daleč so me izzivale.

Po krajšem presledku sem jih spet zazibal in oglasil se je ves zbor in preglasil vse ostale. Naenkrat pa prav iz bližine odjekne strel in po meni se vsuje listje in kosci ljubja. Prestrašil sem se in skočil iz ute na prosto. Kakih petnajst korakov vstran sem zagledal polno dima in lovca. Bil je presenečen in isto tako prestrašen. Streljal je na mojega nagačenega čuka, a ta je še vedno visel na veji privezan z žico.

Pozneje mi je pripovedoval, da je slišal šoje in mislil, da se kregajo na jazbeca ali lisico. Ker jih ni videl, je že mislil streljati v uto, od koder je prihajalo vresečanje; opazil pa je čuka in užgal po njem.

Isto nedeljo se je blizu tam dogodil podoben, a tragičen primer. Mladega šojarja, očeta treh

otrok, je do smrti zadel neprevidni lovec.

Ta nesrečen dogodek naj bi bil lovcom opomin k previdnosti. Vedno pa mislim, da mi je tisto nepozabno nedeljo morda nagačeni čuk rešil življenje.

Ciril Rode, LD Rakovnik

Ujeti zankar

Lovci žalske lovske družine so se večkrat spraševali, zakaj ni srnjadi na Ponikvi, saj ima okolica vse pogoje za njo. Po daljšem zasledovanju je čuvaj končno le iztaknil nevarnega zankarja, 29-letnega P., posestnika 20 ha zemlje. Po ponovni preiskavi na njegovem domu in okolici je LM našla srnje kože in 7 srnjakovih trofej. Pri zaslišanju je njegova, sedaj ločena žena priznala, da je mož ujel na zanke 13 srnjadi in je odvečno meso kuhala tudi prašičem. Zankar je priznal med drugim, da je lovil tudi divje prašiče v pravo jamo udornico, z ostrim kolom v sredini in ki jo je izkopal v gozdu, blizu svojih njiv.

Kaj bi se lahko pripetilo, če bi zašli na to maskirano jamo gobarji, lovci, gozdarji itd.

Ko pa sta dva lovca po Ponikvi ocenjevala škodo po divjih prašičih, sta pa slučajno odkrila drugega lovskega tatu, tudi iz Ponikve. Ta je ustrelil srno, jo odnesel domov in jo skrtil v seno. Oba divja lovca so predali sodišču v Celju.

LD Žalec se toplo zahvaljuje požrtvovalnim našim miličnikom, posebno tovarišu Pipanu.

K. Pevec, Žalec

Garjave lisice

Sedmega novembra 1962 sem se namenil, da grem obiskat gamsje družine v Bukovje, ki so prav ta čas bile v prsku.

Planina, ki se imenuje Bukovje, leži pri Dravogradu, na desni strani Drave in sega navzgor 2,5 km širok in 4 km dolg strnjen mešan bukov in iglast gozd. Naša lovska družina ima ime po tem kraju. Tukaj sega življenjski prostor gamsov od grebena pa do Drave.

Omenjeni dan sem hodil po lovski stezi po skalah v spremstvu psičke in sem vznemiril tropič sedmih gamsov, ki so nekaj časa buljili s skal v naju in potem nenadno izginili. Pri nadaljevanju hoje opazim, da sem brez spremljevalke. Obstanem v gosti megli in čakam psičko, ko zaslišim pred seboj njeno lajanje na mestu. Prisopiham do prvih skal, ko se lajanje na mah spremeni v živo gonjo na drugo stran hriba proti

Staremu gradu. Gonja se obrne in nenadoma opazim majhno nenavadno žival. Za strel je bilo predaleč. Vzamem daljnogled ter motrim nekaj časa čudno prikazen, ki se je ustavila pri debeli bukvi. Zdela se mi je čisto neznan žival. Mislim sem, da bo šla na drevo, pa za plezanje ni kazala zanimanja. Čez čas je krenila po neprehodnem skalovju in zginila. Imela je debelo glavo, tanek in šilast život mačje velikosti, barve temne, zlasti po hrbtu, in dolg opičji rep. Če bi bila ta dan kvartna nedelja, bi jo vraževernež pobral iz gozda. Ko se vrne psička in pridem pod skalovje, kjer se je vse to malo prej odigralo, ukažem psički nadaljnje iskanje. Ponovilo se je zopet na istem mestu v skalah; le da se je pričela takoj živahna gonja in zopet na drugo stran. Takoj mi je šinilo v glavo, da se postavim prav tja, kjer se je gonja začela. Tudi tokrat se je gonja obrnila. Ne daleč na prvem grebenu opazim črno gmoto, ki teče proti meni. Ta žival je bila enkrat večja od prejšnje. Kar nekam zmeden sem bil ob tem pojavu in nisem vedel ali naj streljam ali ne, ali naj s šibrami ali s kroglo. Končno se odločim za šibre in neskončno dolgo merim, da bi ne zgrešil. Žival se je zgrudila ter se kotalila proti meni, tako da sem stopil v stran. Obležala je na lovski stezi. Seveda sem tudi sam takoj stopil za plenom.

Prikazen ni bila nič drugega kot velik garjav lisjak. Bil je popolnoma gol, le nekaj dlak mu je štrlelo na čelu tako, da sem ga lažje spoznal. Kakor izgleda, žival zaradi garjav ne pogine, ker je bil lisjak dobro rejen.

Štirinajst dni kasneje je padla v Destnikovih skalah druga lisica, ki pa je bila le deloma gola. Dva tedna za tem so gozdni delavci v Bukovju videli na lovski stezi golo lisico. Žival tudi oni niso poznali. Nek delavec je tekel za njo, da jo ujame. Ker lisica zaradi mraza in v debelem snegu ni bila kaj urna, se je umikala le toliko, da je delavec ni ujel. Podila sta se do grajske kapele, kjer mu je lisica ušla v skladovnico drv, od koder jo je izvlekel in ubil.

Garjave lisice so najbrž nevarne tudi psom, morebiti tudi gamsom, ker so sedaj prav v njihovem revirju.

Valentin Močnik,
Otiški vrh 52, p. Dravograd

Še o zračni puški

Že kot otrok sem imel zelo rad živali, najbolj priljubljene pa so mi bile ptice pevke, ki sem jih z nastopom zime redno krmil vse do danes.

V sedanjem stanovanju na balkonu je pred zimo že pripravljena za moje ljubljence primerna in zadostna hrana in je bil do letos na krmičku pravi živžav in celo pretep teh malih krilatcev. Nekaj siničk je bilo celo tako krotkih, da so mi ponujene slaščice jemale kar iz rok in me sem in tja obiskovale tudi v času, ko so imele v naravi vsega dovolj.

V zadnjem času pa, ko so se pojavljale med mladino v vedno večjem številu zračne puške, se je kakor vedno, je bilo tudi letos krmišče pravočasno založeno z razno, za ptiče primerno hrano. Na njem pa so se pojavili le dve sinički in en vrabec in še ti le nekaj dni. Od tedaj krmilnica sameva.

Ta žalostni pojav opazujem tudi pri sosednjih krmiščih.

Ker se mladina pogosto vidi z zračno puško in trgu in bližnji okolici ter v sadovnjakih, je zelo verjetno, da so tudi moji stalni obiskovalci krmišča postali žrtev teh brezsrčnih uničevalcev koristnih ptic.

Da bi tako brezvestno pokončavanje in uničevanje ptic pevk in drugih za kmetijstvo in gozdarstvo koristnih živali po mladoletnikih preprečili, je nujno, da proti temu nekaj ukrenemo.

Fortunat Juvan, Dravograd

Lovec — lovski tat

V lovišču LD Tabor v Savinjski dolini že dlje časa ni bilo z divjadjo nekaj v redu. Gospodar družine je sumil sina lovca Vinka G., ki je tudi lovec in stanuje skupaj z očetom. Čakal ga je osemkrat brez uspeha, slednjič ga je zalotil.

Čakal ga je za planino, pa je zaslišal pri spodnji kmetiji, da je nekdo vprašal, če je že Vinko prišel. Odgovor je bil, da ga še ni. Splazil se je bliže kmetiji. Nankrat je počil strel v bližini, kjer je bil prej v zasedi. Ker se je že mračilo, ni utegnil iti nazaj, ker bi ga v temi ne videl. Zato je brž stopil do Vinkovega doma in ga tam počakal. Ko je bila že trda tema, je lovec Vinko prišel tiho kot lisjak in že prestopil hišni prag. Tedaj pa mu je zaklical: »Vinko, stoj, kje imaš puško in srijaka?« In Vinko je priznal, da je neprijavljeno risanico pustil v notlem drevesu ter da je streljal nekaj rdečkastega, kar pa zaradi mraka ni mogel razpoznati. Priznal je še, da je nelovsko ustrelil tri kose srnjadi in zajca in da ga je k temu nagovarjal oče — lovec. Sedaj ima besedo sodišče v Celju.

K. Pevec, Žalec

Tekma ptičarjev LZ Ptuj, 7. okt. 1962

Jesenska preizkušnja ptičarjev se je vršila v lovišču LD Spodnjega polja, in je bila po LZ Ptuj in LD dobro pripravljena. Stanje divjadi v lovišču je dobro.

Vreme je bilo prav ugodno; z nekaj močnejšim vetrom, ki je nekoliko motil manj izkušene pse pri uporabi nosu.

Od 14 psov je bilo preizkušenih 11 in sicer 7 v jesenski vzrejni skupini, (psi položeni v letu 1961) in 4 v poljski skupini, (psi položeni pred letom 1961). Nekaj jih je bilo privedenih le k telesni oceni.

Uspeh jesenske vzrejne skupine psov:

1. Bori Loperški, nemški kratkodlak ptičar dobre telesne ocene, lastnik M. Zličar, vodnik F. Rakuša, je pes z veliko lovsko prakso. V vseh predmetih je bil pozitiven vendar v predmetih zasnove boljši. Ker je pes v prvem letu šolanja, je dosledno vodstvo potrebno — 186 točk, I ocena.

2. Cigo, kratkodlak nemški ptičar dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Stanko Lukman, je zelo temperamenten ptičar odlične zasnove in dobro voden; škoda, da je zelo mehke narave. Če bi bil bolj oster, bi mu bila priznana prva ocena. Mlademu vodniku je čestitati, da je prvega ptičarja skoraj perfektno izšolal — 203 točke, II a ocena.

3. Boj, kratkodlak nemški ptičar dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Milan Ivezić, je ptičar mirnejše narave in ga ima vodnik prav dobro v roki. Enakovreden je v predmetih zasnove in v priučenih predmetih. Pes je zelo navezan na vodnika, kar je dokaz pravilnega odnosa vodnika do psa — 178 točk, II b ocena.

4. Aga, nemška kratkodlak ptičarka, lastnik in vodnik A. Feguš, je živahne narave in dobre telesne ocene. V predmetih zasnove je zadovoljila z izjemo stoji, kjer je ostala neocenjena. V priučenih predmetih je pokazala različno znanje. Tako je bila pri donašanju perfektna, medtem ko je pri vodljivosti močno zaostala. Lastniku priporočam, da psico šola naprej in da z njo pride ponovno na jesensko preizkušnjo — 154 točk.

5. Aco, nemški kratkodlak ptičar dobre telesne ocene, lastnik LD Sobetinci, vodnik I. Plohl, je pri delu na terenu pokazal prav dobro zasnovo, a je pri vodnem delu popolnoma odpovedal. Pri priučenih predmetih je pokazal, da je izkusil lov pred pravilnim

šolanjem. Po zasnovi sodeč vodniku topla priporočam, da nadoknadi zamujeno in da ga strogo in dosledno vodi — 132 točk.

6. Boj, nemški kratkodlakar prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Martin Curin, je po zasnovi zadovoljil, proti roparici je pokazal primerno ostrost, v priučenih predmetih je pa nekoliko zaostal; odpovedal je pri vodnem delu in pri donašanju zajca. Sodeč po telesni oceni in po pokazani zasnovi lastniku priporočam, da zamujeno nadoknadi — 116 točk.

7. Biba, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ivan Ivanuš, je po zasnovi zadovoljila, v priučenih predmetih zaostala, pri vodnem delu pa popolnoma odpovedala. Videti je bilo, da je bila vzeta v lovišče ob času lova brez predhodnega osnovnega šolanja. Po zasnovi sodeč naj se vodnik z njo še trudi in naj jo pripelje znovno na preizkušnjo — 113 točk.

Vrstni red pri poljski preizkušnji starejših psov:

1. Sana Fužinska, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, lastnik LD Ptuj, vodnik Franc Rakuša, je v vseh predmetih pokazala veliko pozitivno znanje z odlično povezanostjo z vodnikom — 216 točk, I a ocena.

2. Ren, nemški kratkodlakar dobre telesne ocene, lastnik LD Spodnje polje, vodnik J. Vajda, je po zasnovi prav dober, po priučenih predmetih dober pes, le v predmetih strelomirnosti in vodljivosti je slabše odrezal. Vodniku priporočam, da s šolanjem nadaljuje in da ga ponovno pripelje na preizkušnjo — 193 točk, I b ocena.

3. Sano Fužinski, nemški kratkodlak ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik Vlado Zupančič, vodnik Franc Rakuša, je po zasnovi odličnjak, v priučenih predmetih je na vlaki jerebice in pri vodnem delu slabše odrezal — 179 točk.

4. Dik, angleški seter, vodnik Mirko Fluher, je po zasnovi odličnjak in tudi pri vodnem delu najboljši od vseh tekmujočih, a je pri donašanju zajca in pri vlaki odpovedal — 166 točk.

Preizkušnja ptičarjev Lovske zveze Ptuj je bila kvalitetna prireditvev in to po uspehu in po številu udeležencev.

Kakor že navedeno, je bilo nekaj psov pripeljanih le na telesno oceno, kar je obremenilo celotno jesensko prireditvev. To bi se moglo izvršiti spomladi. Dalje

je škoda, da si vodniki teh psov niso ogledali prireditvev.

Preizkušnji je prisostvovalo nekaj mladih lovcev pripravnikov, ki so z zanimanjem sledili poteku na terenu in ocenjevanju, kar je bilo spoznati tudi iz njihovih stavljenih vprašanj po razglasitvi uspehov.

LZ Ptuj je pripravila nekaj lepih nagrad, ki so bile razdeljene po doseženem uspehu psa.

Velika zasluga, za uspelo prireditvev gre v prvi vrsti LD Spodnje polje, ki je dala na voljo dobro negovano lovišče, zavedajoč se pomena šolanega ptičarja.

Zahvaljujem se tudi sodelavcem, zlasti kinološkemu referentu LZ Ptuj Jugoviču, starešini LD Spodnje polje, Prelogu za njihovo pomoč in sodelovanju pri izvedbi.

Ivan Caf

Jesenska preizkušnja ptičarjev LZ Maribor, 21. okt. 1962 v lovišču LD Rače

Vreme je bilo zelo ugodno in s strani lovske družine vse pripravljeno.

Na zbirališču je bilo 15 psov, med njimi tudi 1 kokeršpanjel. Tekmovalo jih je le 9 in to 5 v jesenski vzrejni skupini, (psi, položeni 1961) in 4 v poljski skupini, (psi, položeni 1960 in starejši).

Divjadi je bilo obilo, in na polju še dovolj kritja tako, da je vsak pes pokazal svojo pravo zasnovo in tudi svojo priučeno plat. Omembe vredno je, da so naši plemenjaki po zasnovi na dostojni višini. Bolj šepava je zadeva v priučenih predmetih, kjer pride vodnikova spretnost in doslednost do veljave. Pri praktičnem lovu je pes s še tako dobro zasnovo ničvreden, če ni poslušen. Priporočam vodnikom, da posvečajo poslušnosti in vodljivosti večjo pozornost.

Vrstni red doseženih uspehov:

A) Jesenska vzrejna skupina:

1. Bori Loperški, nemški kratkodlak ptičar dobre telesne ocene, lastnik LD Ivanjkovci, vodnik Franc Rakuša, je na polju pokazal odlično zasnovo, medtem ko je bil v priučenih predmetih nekoliko površen, v primeri z njegovo dovršeno zasnovo. Skočil je za zajcem, nepravilno je oddal ustreljeno divjad in ni šel rad v vodo. Proti roparici je pokazal primerno ostrost. Po zasnovi sodeč vodniku priporočam, da ga do kraja izšola in na lovu dosledno vodi, kar bo v prid lovski družini, kjer bo lovil — 190 točk, I a ocena.

PRIJAVLJENE PARITVE

Lovski psi:

Nemški žimavci:

Asta von Fürsteneck JRPos 496 — Floppy danski HSB N° 212303, leglo bo 1. II. 1963. Vzreditelj Miloš Kelih, Lesce 177 pri Bledu.

Resasti foksterierji:

Reba JRFos 510 — Briks Liburniški JRFos 451, leglo je bilo 25. I. 1963. Vzreditelj Alojz Ložar, Kamnik, Medvedova 12.

Braki jazbečarji:

Jasna JRBj 1314 — Tref JRBj 1306, leglo bo 25. II. 1963. Vzreditelj Ivan Jezovšek, Bodrišna vas 7, pošta Grobelno.

Prijavljena in zaščitena psarna »Iz Žavčarjevega vrha« za nemške bokserje. Lastnik Mirko Lovrenčec, Maribor, Ptujška cesta 19.

NOVI SODNIŠKI PRIPRAVNIKI

za oceno zunanosti in dela jamarjev: Jože Vester, Tržič, Ulica heroja Bračiča št. 1.

za oceno zunanosti službenih psov:

Lizika Kupčič, Slovenska Bistrica, Partizanska cesta št. 19, Anica Tržan, Zgornja Bistrica št. 91, pošta Slov. Bistrica.

Kinološka zveza Slovenije

2. Boj, nemški kratkodlaki ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik Helga Ženko, vodnik Simon Lang, je izrednega temperamenta. V predmetih zasnove je pokazal pravilno zrelost, a je v priučenih predmetih zaostal, posebno v strelomirnosti in vodljivosti. Če primerjamo uspeh tega psa na spomladanski vzrejni preizkušnji z uspehom sedaj, je odlično napredoval. Lastniku priporočam, da ga izšola do kraja, ker pri tem temperamentu mora biti pes absolutno ubogljiv — 187 točk, I b ocena.

3. Cita, nemška ptičarka prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Jože Pesek, je bila pri delu na polju dovršena, slabša pri vodnem delu, odpovedala pa na vlaki. Lastniku priporočam, da jo pripelje ponovno na preizkušnjo, preden bi jo uporabil za pleme — 142 točk.

4. Bina, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Ivan Klobučar, je pokazala dobro delo po zasnovi, pri priučenih predmetih je bila slabša, donasanje površno, pri vodnem delu je odpovedala. Po zasnovi sodeč lastniku priporočam, da se z njo še trudi in da jo pred uporabo za pleme ponovno pripelje na preizkušnjo in na telesno oceno — 128 točk.

5. Astra, nemška kratkodlaka ptičarka prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Alojz Vidovič, je v predmetih zasnove zadovoljila, v priučenih predmetih precej zaostala, posebno v ubogljivosti, da ne omenim vzdržnosti pred zajcem. Odpovedala je pri donšanju iz vode. Po telesni oceni in po zasnovi sodeč je to mnogo obetajoča plemenjakinja ter lastniku toplo priporočam, da nadaljuje s šolanjem in da jo ponovno pripelje na preizkušnjo in telesno oceno, preden bi jo uporabil za pleme — 125 točk.

B) Poljska skupina:

1. Dik, angleški seter prav dobre telesne ocene, vodnik Mirko Fluher, je pokazal na polju zrelo znanje, imel je le pri vlaki pernate divjadi smolo, da je pri izdelavi dobil v nos v bližini ležeče jerebice in te natezal in stal. S tem je dokumentiral svojo nedoslednost pri šolanju na vlakah, kar mu je zmanjšalo točke v tem predmetu — 175 točk, I ocena.

2. Ajka Uskoška, nemška kratkodlaka ptičarka dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Stefan Pisanec, je pokazala na polju zrelo znanje, le pri iskanju je bila nesistematična in prepočasna. Priučene predmete je obvladala in je dosegla najboljše ocene od vseh tekmujočih. Prav dobro je vedela, zakaj ji je vodnik pokazal nastrel — 168 točk, II a ocena.

3. Sano Fužinski, nemški kratkodlaki ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik Vlado Zupančič, vodnik Franc Rakuša, je pokazal v predmetih zasnove popolno zrelost, pa je bil v priučenih predmetih malenkostno površen; imel pa je tudi nekaj smole. Pri popolni zasnovi bi donasanje moralo biti popolnejše, na vlakah in pri iskanju izgubljene divjadi, bi morala biti sigurnost boljša — 164 točk, II b ocena.

4. Tref (Ris) nemški resasti ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik Franc Beranič, vodnik Jože Jager, je pri delu na polju pokazal odlično zasnovo, tudi v kvaliteti nosu ni zaostal za njegovimi kratkodlakimi vrstniki. Na vlakah je imel smolo, ker je pokazal nedoslednost njegovega prvotnega šolanja v tem predmetu! Vlaka z zajcem je bila položena v gozdu. V neposredni bližini pa je čepel zajec, ki ga je pes dobil v nos, zapustil vlako in zasledoval odbelega zajca. Pri vlaki s pernato divjadjo je bilo enako. Pozoren je bil na fazanko v bližini vlake in je nanjo stal. Po odletu fazanke se ni vrnil na vlako — 137 točk.

LZ Maribor je pripravila nekaj praktičnih daril in jih je vodstvo tekme razdelilo po doseženem uspehu psa, ne glede na to, kateri lovski zvezi je vodnik pripadal. To je bila zgolj majhna stimulacija za nadaljnje delo.

Pri ocenjevanju je pomagal Jože Škofic iz Ljubljane, za kar se mu najlepše zahvaljujem. Istotako hvala članom LD Rače za vodstvo na tekmi in pomoč pri izvedbi. Dalje se zahvaljujem LD Rače za prepustitev lovišča, ki je za preizkušanje res prikladno.

Ivan Caf

Foto VI. Pleničar

STEPNI VOLK

Srečko Lapaine

Stepni volk je ruskemu gozdnemu volku sicer brat, vendar okrnjen. Že postave je šibkejše. Odrasel samec tehta redko 40 kg. Vse kar je pri ruskemu volku močnega in dovršenega, je pri stepnem nedodelano. Tudi barve je stepni volk umazano rumeno-sive, brez črne rese. Sicer nosijo vsi volkovi povešen rep, toda stepni volk ga ima popolnoma stisnjena med noge, tudi pri diru tako, da je gledan od strani kakor brez repa. Vsa postava je nekako prihuljena in glava stalno povešena, z nosom pri tleh.

Napadalnosti nima in le največja lakota ga prisili, da napade. Ko bom opisal nekaj svojih doživljajev s stepnim volkom, ki sem ga stalno primerjal z volkom ruskih gozdov, sem prišel do zaključka, da je narava sama z načinom prehrane vplivala na poslabšanje kondicije stepnega volka. Glavna hrana mu je tekunica (rusko suslik), glodavec, ki živi v stepi v neverjetni množini. Podoben je našemu hrčku, le da je manjši. Barve je rjavkasto rumene s črnimi pegami. Spomladi, ko stepo zalije snežnica, se te živalce rešujejo iz svojih zimovališč na male gričke v stepi, kjer se jih nabere na tisoče. Preden se stepa posuši in se živalce razidejo po svojih rovih, doživljajo Kirgizi svoje lovsko veselje. Na konjih, oboroženi s nagajkami ali palicami pridirjajo na te gričke in zaradi krzna masovno pobijajo to živalco. Tekunic je v stepi toliko, da je zaradi lukenj v katerih žive, naglo jahanje večkrat usodno. Konj v naglici spregleda luknjo, stopi vanjo in pade z zlomljeno nogo.

Ta glodavec je poleti glavna hrana stepnega volka. Pozimi, ko spi ta njegova hrana globoko pod snegom, je ropar prisiljen, da si poišče hrano na drug način. Ne zametuje ničesar. Ker so tudi droplje, gosi, race in stepne kokoši odletele na jug, mu ostane za hrano le še stepni zajec. Tedaj, ko roparju s hrano bolj slaba prede in mu je lakota vsakdanji gost, se druži v manjše trope. Kasneje, ko je lakota hujša, naletiš tudi na večja krdela, ki so živini nevarna. Kjer drobni (ovce) ne varujejo, so večkrat pokoli. No, govedo in konji se sami branijo. Zanimivo je, kako spretno in organizirano se postavi tabun (čreda) konj volkovom v bran.

Takoj ko konji opazijo, da se okrog črede zbirajo volkovi, se zgnetejo v krog. V sredino kroga se zgnetejo kobile z žrebeti. Ob rob kroga stopijo konji in žrebci in sicer tako, da je en konj obrnjen na ven z glavo in drugi z zadkom. Tako sklenjen trop konj čaka napada. Po skušnjavi vem, da so sprednja konjska kopita ravno tako nevarno orožje za volkove kakor zadnja.

In konjski zobje so že marsikateremu volku zmleli hrbtenico.

Tako strnjena konjska čreda lahko mirno čaka napada. Hrano ima pod nogami in je treba odkopati samo nekaj snega, da pride do kovilja (stepna trava). Volkovi posedajo v snegu kakih 50 korakov od črede in med njimi ni drzneža, ki bi napadel. Tako si stojita sovražnika nasproti dokler se ne prične daniti. Z zoro se zgublajo volkovi, spočetka posamezno, potem se umaknejo kar v krdelih.

Tudi govedo se hrabro brani. Le posamezne stare, bolne živali postanejo plen volkov.

So pa v stepi primeri, ko pridejo volkovi na svoj račun tudi pri konjih in govedu. To je, če nastopi v stepi goledica (poledica) ali džut. To naravno katastrofo sem že opisal. Prav po volčjem instinktu uganejo volkovi, da čredi primanjkuje hrane. Posamezni starejši ali bolni in lačni konji odstopajo od črede in to so prve žrtve. Volkovi ostanejo stalno na sledu črede. Kakor na znak se jih pojavlja vedno več. Prvi buran (snežni metež) vzame sestradani čredi zadnje moči in volčja pojedina se prične. Volkovi ostajajo na mestu poginjajoče črede dokler ne raztrgajo in ne požro poslednje živali.

Svojega prvega stepnega volka sem uplenil, ko sem se vozil na pregled novo kupljenih konj. Nepričakovano so se pričeli konji trojke plašiti. Voznik mi vrže v naročje vajeti, skoči z voza in zagrabi konje pri uzdi. Takoj na to sem tudi sam skočil z voza in zagrabil puško. Tu je moral volk prečkati pot, mi pravi voznik. Pogledam naokrog in opazim komaj 30 korakov od pota v neki mlakuži volčjo postavo. Ne da bi pomislil pomerim in sprožim. Volk omahne v mlako. Puško dvocevko sem imel nabito z dvojicami, ker sem bil gotov, da naletim na droplje. Šibre na tako kratko razdaljo so učinkovale kakor krogla. Pogoden v glavo je volk obležal na mestu. Vozniku sem rekel naj se pomakne s konji malo naprej, ker sem hotel volka zvleči na pot. Kaj je zadržalo volka pri mlaki, ko je vendar slišal, da se približuje voz, še danes ugibam. Ko sem potegnil volka iz mlake sem opazil, da ima na trebuhu in po stegnih še vedno zimsko dlako. Bila jer volkulja in sicer tedaj v maju brez mladicev. Seskov ni imela od mleka nabreklih. Volkovi se gonijo od konca decembra do konca februarja. Ker nosi volkulja 64 dni, bi morala na vsak način konec maja imeti mladice. Sklepam, da je bila volkulja med parjenjem bolna in neoplojena.

Prva moja trofeja stepnega volka je torej izgledala precej klavrno. Kakor sem si želel,

da uplenim stepnega volka, se vendar nisem mogel odločiti, da bi plen pobral. Tako nemarna je bila ta volčica po svoji zunanosti, da sem jo pustil kar na mestu. Z oblakov se je pričel valiti prvi sneg in preko noči je bila vsa stepa v zimski odeji. Lov na volkove je vedno bolj spodbujal mojo domišljijo. Pa ti dospe iz Moskve brzjavka: Oddajte vojaški upravi 1000 konj; brzjavite kraj in čas oddaje.

Takoj je bil moj plan gotov. Konje predam v Aktjubinsku in grem sam tja. Če pogledate na karto, je razdalja med mestom Orskom in mestom Aktjubinskom okrog 150 km zračne črte, gole stepe. Ni vraga, da bi tu ne naletel na volkove.

Že drugi dan je bila moja trojka odličnih konj pripravljena, to se pravi, konji so dobili tri obroke ječmena.

Rano zjutraj sem bil že s svojo trojko na poti. Če je poleti ruska trojka vprežena konj ob konju, so pozimi zaradi ozke gazi konj za konjem. Zima v centralni Aziji je suha, sončna, brez padavin, a mrzla. Sonce sije neprestano.

S seboj sem vzel svojega najljubšega voznika Andreja Grigorjeviča Beljajeva. Kasneje vas malo поблиže seznanim s tem odličnim človekom.

Konji so naju veselo nosili po stepi in prvi odmor smo napravili okrog opoldne. Andrej mi je segrel samovar in z užitekoma sva pomalicala in se napila čaja. — Popoldan sva vozila prav lagodno, ker je bila večja polovica pota že za nama. Kar se obrne Andrej k meni in pokaže z roko proti obzorju in pripomni: prvi volkovi nas že spremljajo. In res sem opazil v razdalji kakih 600 do 700 korakov dva volka, ki sta tekla vzporedno s sanmi. Kmalu nato se je tudi na drugi strani pojavil volk. Ko je Andrej opazil, da vlečem izpod odeje svoj vinčester mi reče: »Ne bo nič gospod, mrhe podnevi ne pridejo bliže«. Nisem verjel. Velel sem naj ustavi konje. Ustavili so se tudi volkovi. Ko tako stojimo kake četrt ure, opazim da sedijo tudi volkovi. Takoj ko smo krenili naprej, so se dvignili tudi volkovi. Rečem zopet ustaviti. Skobacam se s sani in poskušam iti proti paru volkov na desni strani sani. Toda sonce je že čez dan tako razmehčalo sneg, da sem se vdiral do tal in je bila hoja v snegu skoraj nemogoča. Ko sem že opazil, da so se volkovi umaknili, sem opustil svojo namero in se vrnil k sanem.

Torej na ta način ne bom prišel do volkov. Pa me Andrej potolaži, da se bomo v aulu, kjer bova prenočevala, pomenili, kako naj pridem do svojih zaželenih trofej. Kirgizi so moji dobri znanci, mi pravi, in ustregli vam bodo, če bo le mogoče.

Ni se še znočilo, ko sva prispela v kirgizko zimovko. Volkovi so se v mraku še pred aulom porazgubili.

Andreja so poznali vsi in so prav prijazno in z velikim veseljem sprejeli. Ko jim je raztolmačil, koga vozi, sem bil tudi sam deležen tega prijaznega sprejema. Aksakal (starešina) aula se je zelo opravičeval, ker nas nima s čim pogostiti. Ko je pa Andrej privlekel svoj samovar in še košaro z jedačo, je bila zadeva kaj kmalu urejena. Andrej je govoril gladko kirgiščino, saj je od otroških let mešetaril s konji pri Kirgizih. Ko so bili želodci pomirjeni, je Andrej takoj pričel pogovor o volkovih. Na kar se oglasi gospodar: »Te golazni se kar preveč potika okrog zimovke in stalno moramo paziti, da nam ne napravijo škode.« Rad ustrezne moji želji in hvaležen mi bo, če bom pobil vsaj nekaj teh roparjev.

Dogovorili smo se takole: Danes je že prepozno, da bi pred aulom v stepi naredili zaklon. In tudi volkovi prihajajo z raznih strani k aulu tako, da bo treba pripraviti mrhovišče. Vse to je obljubil aksakal, in ko se vrnem iz Aktjubinska, bo vse nared.

Drugo jutro preden sem se odpeljal, sem si še ogledal okolico zimovke in približno pokazal, kje naj pripravijo mrhovišče in kje zaklon. V Aktjubinsku me je sprejel moj uslužbenec Sokolov in mi pripravil prav udobno sobo. Povedal mi je tudi, da je vojaška komisija za prevzem konj tudi že opoldan z vlakom prišla iz Orenbourga ter da me čakajo.

Napotila sva se takoj v njihov stan in tu sem se spoznal z načelnikom komisije, polkovnikom Tamarinim in z vso njegovo ekipo.

Kaj kmalu sem zavohal, da je tudi med temi ljudmi nekaj navdušenih lovcev, predvsem sam polkovnik Tamarin in njegov veterinar. Ko so zvedeli, da sem tudi jaz od zelene bratovščine, je bil plan pogona kmalu sestavljen. Glavno besedo je seveda imel polkovnik. Vse je vedel, vse je znal in vso organizacijo pogona je vzel v svoje roke.

Najprej seveda delo, zaradi katerega smo se sploh sešli v Aktjubinsku. Sestanemo da se zjutraj ob osmih in pregledamo konje. Do dvanajstih bo nekako polovica dela za nami in popoldan gremo lahko na lov.

Domov grede mi je Sokolov povedal, da ima v svoji pisarni računovodjo Razova, ki je domačin in odličen lovec. Z njim, da naj se pogovorim, če mislim res na volkove. Povabil sem oba zvečer k sebi in ob čaju sem zvedel mnogo zanimivega od tega aktjubinskega lovca. Volkov v okolici je na pretek tako, da delajo prav občutno škodo. Mrhovišče je najbolj siguren način lova, ker je žival zelo sestradana. Le, da je prav malo lovcev, ki zdržijo pri silnem mrazu nekaj ur na prostem. Ko ga vprašam, kaj misli o jutrišnjem pogonu, ki ga namerava organizirati polkovnik Tamarin s svojimi vojaki, mi gladko odgovori, da bo najbrž polom. Prvič ljudje ne poznajo kraja, drugič to niso lovci marveč vojaki in tret-

jič, da bo zadeva tudi precej nevarna, ker so vsi oboroženi s karabini in če pride do streljanja, bo šlo vse vprek. Ko sem mu povedal, da sedaj ne moremo več organizacije pogona vzeti Tamarinu iz rok, se je računovodja ponudil, če ga pri jutrišnjem pogonu polomimo, bo naslednji dan s pomočjo tukajšnjih lovcev sam organiziral pogon in povabil tudi Tamarince.

Drugo jutro ob osmih smo bili že pri konjih. Ko je bil pregledan prvi tabun, t. j. kakih dvestopedeset konj in ni bil niti eden priznan za sposobnega za vojaško službo, sem nadaljnji pregled ustavil.

Pokazalo se je, da ne Tamarin in ne veterinar nista poznala kirgizkega konja. Kirgizki konji kakor so odporni in pripravnici za kmete, nikakor ne ustrezajo, že zaradi majhne rasti, zahtevam vojaških komisij. Sprejetih in odanih je bilo kakih 60 konj nekirgizov temveč konj ruskih izseljencev.

Akt je bil sestavljen in vsi smo bili zadovoljni, da je dela konec.

Sedaj pa lov. Tamarin je določil, da se lov prične ob drugi uri popoldan. Nekdo iz njegove ekipe mi je bil dodeljen, da me spremi na odkazano stojišče, ker sploh nisem vedel, kam naj se denem. Naš knjigovodja me je prosil, če sme z menoj. Seveda sme. Točno ob eni uri je prišel Tamarinec pome. Andrej je v nekaj minutah zapregel in že smo bili na poti. Malo pred tričetrt na dve smo bili na mestu. Andreja sem poslal s konji nazaj do prve kmetije in tudi Tamarinec je zginil. Tako sva ostala z knjigovodjem sama. Stepa naokrog popolnoma prazna, kamor je seglo oko, le pred nama kakih tristo korakov nekaj s snegom zanesenega bičja. Kdor vam je tu izbral stojišče, nima pojma o lovu, pripomni knjigovodja. Skoraj nima smisla, da tu zmrzujete. Jaz na vašem mestu bi šel. Ker je bilo skoraj ura dve, sem ga pomiril, da skupaj nekaj časa počakava. Zanimalo me je, koliko je kritika pravilna. Pa sva si prižgala cigareto. Med tem ko čakava pravi, da se piše Razov in nadaljuje: »Iz te strani nismo nikdar gonili volkove in ne spominjam se, da bi kdaj v tem kraju padel volk. Kolikor paznam kraj, je pred nami na kilometre daleč popolnoma gola stepa. Le kdo je nasvetoval gonjo s te strani? Ko mu ponudim čutarico z vodko, se je Razov pomiril. Tako stojiva že dobre pol ure, da sva bila že vsa premražena, ko zaslišiva pred nama gonjače. Pa se zopet oglasi Razov: »Sedaj bi moralo že pokati, če bi bilo sploh kaj v pogonu. Lejte, niti zajca ne vidiva kajšele volka.« Minilo je četrte ure, ne da bi videla kaj živega pred seboj. Ko so se nama gonjači približali na pol kilometra, me prime Razov za roko in pravi: »Lahko kar greva, da ne bo odvečnega prerekanja.« In res jo počasi mahneva h konjem. Niti en strel ni padel. Spočetka sem mislil, da so me postavili na kako »privilegirano« stojišče. Sedaj sem vedel, da je

ves pogon splošna polomija. Ne da bi čakal na druge lovce, sva se z Razovim odpeljala domov.

Ko sva si pri Sokolovu grela svoje premrzle ude in pila čaj, se na dvorišču ustavi trojka, vrata se odpro in v sobo vstopijo Tamarin in še dva častnika. Strašno je slabe volje in išče človeka, nad katerim bi se znesel. Meni se opraviči za polomijo in seveda dolži gonjače, da so vsega krivi. Ko zagleda našega Rozova se obrne k njemu: »Kakšna za vruga je to svinjarija, da ne znate niti gonjačev pravilno postaviti.« Ko je končal, mu je Razov v prav mirnem tonu odgovoril: »Gospod polkovnik, jaz vam za gonjača nisem nikdar služil, temveč sem stal na stojišču z mojim šefom. Mislim, da je tu večja krivda na organizatorju lova kakor na gonjačih. Kjer v revirju ni volka, ga tam noben gonjač ne vzdigne. Če pa želite, da pridete res do volčje trofeje, vam s svojimi tukajšnjimi lovci organiziram pogon in vam jamčim, da pridete do strela. Prosim samo, da se v delo nihče ne bi vmešal in da po uspešnem pogonu pogostite moje lovce in gonjače.«

Tamarin pogleda na mene in ko vidi, da prikivavam, takoj odvrne: »Dobro, dobro, le organizirajte vse, le svojih današnjih gonjačev-vojakov vam ne dam.«

»Jih tudi ne potrebujem,« se odreže Razov, »kajti volčji pogon ni vojaška parada, opravil bom s svojimi lovci in našimi pastirji.« Dogovorjeno. Drugi dan točno ob dvanajstih se bo javil eden od lovcev v štabu Tamarina, da popelje strelce na stojišča.

Ko so se Tamarinci poslovili, mi je Razov razložil svoj plan. V Aktjubinsku je lovsko društvo, ki ima 16 članov. Vse te hoče povabiti za gonjače. K temu zaprosi Sokolova, naj mu da od naših pastirjev, ki nam čuvajo konjske črede, kakih petnajst ljudi. To bo zadostovalo. Pogon bo popolnoma na drugem kraju in imenuje kraj. To so poleti globoke močvare, poraščene na gosto z bičjem in drugo vodno šaro in v teh krajih se pozimi vedno zadržujejo volkovi. Razdeliti hoče gonjače na dva dela in jih poslati v razdalji kakih treh kilometrov vzporedno z močvarami na koncu tega blata pa zapreti klešče. Vse se bo godilo v največji tišini in šele, ko bodo klešče zaprte, se prične pogon. Ker ljudje povečini poznajo teren in so že vsi v teh krajih poleteli lovili perjad, pastirji so pa itak s stepo zrasli, je prepričan, da se bo pogon posrečil. Gonjači bodo šli v obliki podkve, iz katere bo edini izhod črta strelcev.

Ker bo imel mnogo potov preden obvesti vse lovce, se je poslovil in šel na delo.

Drugi dan se je lov razvijal natanko po napovedanem planu. Ker je bilo zelo daleč od Aktjubinska, smo se peljali s sanmi. Strelci Tamarinske ekipe so bili postavljeni, mene je pospremil Razov sam, in me postavil na stojišče

v ploski vdrtni, široki kakih 200 do 250 korakov. Po obeh straneh te kadunje so se prav do močvirja vrstile majhne vzpetine, tako da sem imel res občutek, kakor da sem sam na stojišču. Ko se Racov poslovi pripomni, da je po njegovem mnenju to najboljše stojišče. Tudi je varno, ker so vsi strelci za temi vzpetinami. Na desni da imam dve stojišči na levi tudi dve, tako da sem nekako v sredini. Ob dveh začno gonjači pogon, torej dober pogled; po pogonu da pride po mene.

Gonjačev še sploh ni bilo slišati, ko zagledam na kakih tristo korakov volka, ki dirja proti meni. Hitro odprem puško in stojim pripravljen. Volk se mi naglo bliža in že imam puško pri licu. Ta trenutek počim strel na desni. Volk hipoma obstane in jaz sprožim. Volka vrže, pa se pobere, a že opazim, da je težko zadet, ker se opoteka. Streli z leve in desne se množe. Pred seboj zagledam zopet volka, ki pa ne teče na mene temveč malo po strani. Pustim, da se mi približa na kakih 80 korakov in sprožim. Volk dirja dalje ne da bi nakazal, zato streljam drugič. Skoki volka so vse krajši. Spet sprožim. Še nekaj korakov in volka vrže v sneg. Poskuša se pobrati, a ne gre. Še dvakrat dvigne glavo, nato mirno obleži v snegu.

Med tem je tudi na moji levi in desni pokalo kar se je dalo. Sedaj smo že jasno slišali klice gonjačev, ki so se nam bližali. Volkov pa ni bilo več v pogonu in zadnjih 500 korakov so gonjači gonili v prazno. Kmalu nato se pojavi Razov in mi prisrčno čestita. Ko pobereva plen, vidim, da je prvi volk kapitalen samec. Drugi volk tudi samec vendar, kakor mi je zatrjeval Razov, lanski mladič. Ko prideva na vzpetino vidiva, da so tudi drugi strelci pobirali vsak svoj plen.

Vsega skupaj so padli štirje samci in dve volkulji. Tudi veterinar je pogodil volka in volkuljo, Tamarin prav lepega volka in še eden od njegovih častnikov volkuljo, eden pa je ostal brez plena.

Vsega je bilo v pogonu baje 11 volkov. Za tri smo ugotovili, da so nezadeti prešli strelsko črto, za enega nismo mogli dognati če je bil ranjen, tretji se je pa nekako izmaknil iz pogona. V najlepšem razpoloženju smo se vračali domov. S Tamarinom sva pripravila za lovce izdatno večerjo, kjer tudi ruske vodke ni manjkalo. Za naše pastirje je bil pa kupljen baran (koštrun) in so si ga pastirji po svojem kirgizkem načinu spekli.

Ko smo sedeli pri Sokolovu pri večerji, sta se nenadoma pojavila Tamarin in njegov veterinar ter povedala, da je med lovom prišla depeša in se morata ponoči z vlakom odpeljati. Prisrčno smo se poslovili in si zaželeli ponovne podobne lovske prigode.

Med tem je Andrej že odrl moja volkova in mi pokazal kože. Prvi uplenjeni samec je bil

res kapitalen. Zelo sem bil zadovoljen s kožuhi, ko sem opazil, da se pod močno reso skriva gosta podlanka.

Ker se je tudi meni mudilo nazaj v Orsk, smo drugo jutro rano zapregli. Ko smo se zjutraj pri saneh poslavljali, mi Razov, ki sem mu povedal o svojem mrhovišču v aulu, prinese oba odrta volka ter ju pahne zadaj v sani, češ to bo odlična vaba na mrhovišču.

Trojka je dirjala po stepi kar se je dalo, ker so bili konji spočiti in dobro nakrmljeni. Ob eni uri opoldan smo bili že v zimovki. Čakal me je nenavaden sprejem, in pogostili so me res izredno. Mrhovišče in zaklon sem našel vse v najlepšem redu. Na mrhovišče smo zvlekli oba odrta volka. Videti je bilo, da so se tu že gostili volkovi, ker je bil sneg ves poteptan in krvav. Povedali so mi, da sta bila že prvi večer dva volka na mrhovišču in današnja noč že trije in četrti, da je oprezal od daleč. — Zaklon so mi izvrstno uredili. V sneg so mi izkopali luknjo, ki so vso obložili z mrežnatim lesenim ogrodjem od poletnih jurt (šotorov). Tudi sedež so mi nastlali s senom in položili na seno staro debelo preprogo; skratka, udobno in toplo.

Ko se je pričelo temniti, sem bil že v zaklonu. Noč je bila jasna in take zimske noči v snegu so v stepi zelo svetle. Razgled sem imel na vse strani obširen in opazil bom volka že na 500 korakov.

Trajalo je pa le precej časa preden sem zaznal daleč pred seboj temno senco, ki se je včasih premikala, včasih stala. Puško sem imel že v mrežastem lesenem ogrodju tako, da bom lahko streljal z naslonom.

Senca pred menoj se počasi a stalno premika in bliža. Hkrati sem opazil za njo drugo senco, ki je prvi sledila. Tudi z desne strani se je nekaj premikalo. Silno previdno in počasi so se trije volkovi bližali mrhovišču. Trajalo je precej dolgo, preden je prvi in največji izmed njih zagrabil odrtega sorodnika na mrhovišču. Ker je pa bila mrhovina popolnoma zamrznjena, je imel z njo precej posla. Ko je pristopil drugi volk, ga je prvi renčaje odpodil. Vendar so se med seboj nekako pobotali in vsi trije so pričeli trgati mrhovino. Tako sem imel priložnost, da sem prvič v življenju lahko opazoval tako požrešno volčjo pojedino.

Za prvi strel sem si izbral prvega, največjega in samo čakal, da se mi ugodno postavi. Razdalja do mrhovišča je bila 140 korakov. Volk se je končno postavil strmo proti meni in ko je dvignil glavo s polnim gobcem mrhovine, sem sprožil. Zadel sem dobro, ker je volka na mestu vrglo v sneg. Drugo in tretjo kroglo sem poslal že za bežečima. Drugi strel je volk nakazal. Tretja krogla je menda šla v prazno.

Koj nato so se javili ljudje iz zimovke. Na mrhovišču smo pobrali prvega res lepega stare-

ga volka. Na nastrelu drugega sem takoj ugotovil, da je volk zadet, ker je močno krvavel.

Domenili smo se, da pošlje gospodar čez kake pol ure dva jezdeca po krvnem sledu.

Ni bilo več smisla, da bi še dalje sedel v zaklonu, ker so bili volkovi za to noč preplašeni in se ne bi več pojavili.

V zimovki ob čaju sem šele zvedel, zakaj sem bil tako prijazno sprejet in pogoščen. Gospodar je kanil prositi, da ga vzamem v svoj nakupovalni aparat. Imel sem zaposlenih že več uglednih Kirgizov, ki so prav zadovoljivo oprav-

ljali nakup in si sevede služili lepe denarce. Ker sem bil zaradi lepega uspeha na lovu prav dobre volje, smo se dogovorili, da pride aksakal drugi teden k meni v Orsk, kjer zadevo uredimo.

Še preden sem legel spat, so mi prinesli drugega volka. Zadeti je bil v vrat, prebita je bila žila odvodnica in volk je izkrvavel.

Ker je bil gost zadovoljen s svojim bogatim lovskim plenom, gospodar pa srečen, da ga sprejemem med nakupovalce konj, smo se drugo jutro prav pristrčno poslovili in zvečer sem bil po osemurni nagli vožnji z Adrejem že doma.

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Vse sodelavce vljudno in nujno prosimo, da pišete v **razprtih** vrstah — okoli 30 strojnih vrst na strani — in da pišete le po eni strani lista. Uredništvo

O delu Strokovnega sveta Izvršnega sveta LRS za lovstvo

Strokovni svet za lovstvo je na svojih dosedanjih 10 sejah, ki jih je imel v času od svojega formiranja spomladi 1961 pa do julija 1962 razpravljaval o raznih in različnih strokovnih vprašanjih s področja lovstva. Največ teh vprašanj je obravnaval v okviru svojih diskusij o osnutkih novega zveznega in republiškega zakona o lovu, ki sta mu bila od merodajnih organov poslana v presojo in mnenje.

Poleg vprašanj družbenega in ekonomskega značaja je ob diskusijah o teh zakonskih osnutkih — pa tudi mimo njih — razpravljaval o strokovnih vprašanjih, ki bi jih kazalo pred uveljavitvijo nove lovske zakonodaje razčistiti in v njej zajeti. Strokovni svet za lovstvo je mnenja, da je (tudi) slovenski zakon o lovu iz leta 1954 zastarel in pomanjkljiv, kar je do določene meje razumljivo, saj je od tedaj preteklo že domala eno desetletje našega razgibanega in dinamičnega družbenega življenja in dogajanja. Te pomanjkljivosti so danes že bolj ali manj znane večjemu delu lovcev pa tudi drugim državljanom, čeprav je naš tisk o njih doslej kaj malo razpravljaval. Tudi namen tega sestavka ni navajanje pomanjkljivosti zakona. Strokovni svet za lovstvo ima med drugim v načrtu, da bo drugo za drugo obdeloval in o tem obveščal našo javnost, predvsem pa lovske organizacije.

Na tem mestu bi se želel dotakniti le enega vprašanja, ki spada v področje lovskega gospodarjenja in ki naj bi ga novi

zakon o lovu bolj precizno obravnaval. Gre za vprašanje tako imenovane rajonizacije divjadi.

Vsako lovišče ni primerno za vse vrste divjadi. Obstojita dve vrsti faktorjev, ki določajo, za katere vrste divjadi je kako lovišče oz. širše lovno območje primerno. To so biološko-ekološki faktorji ter družbeno-gospodarski. Vsaka vrsta divjadi zahteva zase bolj ali manj specifične pogoje okolja. Če med njimi kak manj važen pogoj manjka ali pa če ni popolnoma ustrezen, se morda še da govoriti, da tej divjadi lovišče ustreza. Če pa manjkajo kateri od osnovnih pogojev, ne more več biti govora, da bi lovci to vrsto divjadi še gojili! Kajti družvena oziroma družbena vlaganja ostanejo na ta način jalova. Včasih ima neko lovišče ali bazen vse ali skoraj vse ekološke pogoje, za določeno vrsto divjadi in vendar je ne bomo gojili ali vsaj ne v obsegu, ki ga dopuščajo naravni pogoji. Kakor že rečeno, odločajo pri tem tudi družbeno-gospodarski faktorji oziroma razlogi — predvsem kmetijsko ali gozdno-gospodarski, včasih tudi lovske-gospodarski — ki ne dovoljujejo take gojitve, čeprav za to naravni pogoji obstoje. Uzakoniti bi bilo treba načelo, da se v določenem okolišču goje le tiste vrste divjadi, za katere obstoje vsi ali skoraj vsi naravni pogoji in pa če s tem niso ogroženi drugi gospodarski interesi. To je edina pot do pravilne, racionalne gojitve divjadi. Ob čim dalje intenzivnejšem razvoju družbenega gospodarstva je treba tudi v lovstvu preiti na intenzivno, vendar racionalno gojitev divjadi. To pa ni mogoče, če lahko vsaka lovska organizacija goji divjad, ki jo hoče in kakor hoče. Od ekstenzivne in subjektivne »gojitve« številih vrst divjadi je treba preiti na strokovno družbeno intenzivno gojitev le tistih vrst divjadi, ki imajo za to

v določenem okolišču vse pogoje. To pa lahko pokaže le rajonizacija, to je določanje rajonov za določeno vrsto divjadi. Rajonizacija pa je moč izvršiti le po znanstvenih in strokovnih načelih ob sodelovanju z gospodarskimi panogami, ki gospodarijo na tistem območju. Novi zakon o lovu naj torej vsebuje precizna določila glede zgoraj obravnavanih vprašanj.

Ob tej diskusiji se je na strokovnem svetu razpravljalo tudi o vprašanju, ki se pri tem samo po sebi pojavlja, kaj pravzaprav je lovišče. V 11. členu sedanjega zakona o lovu LRS je namreč rečeno, da so lovišča »zaokrožene lovske gospodarske enote, ki obsegajo kopno in vodno površino«. Razumljivo je, da je tak nazor in tudi zakonsko določilo veljalo oziroma moglo veljati v pogojih ekstenzivnega lovskega gospodarjenja, v katerem gre bolj za izkoriščanje lovišča kot pa za investiranje vanj, veljalo pa je lahko tudi tedaj, ko je lovstvo bilo samo privesek gozdnega gospodarstva, oboje pa v istih rokah. Sedaj pa, ko je lovstvo samostojna panoga in posebno še v razmerah, ko se stremi k dvigu lovskega gospodarjenja, naletimo ob takim zakonskem določilu na ovire. Postavlja se namreč vprašanje, kaj je »zaokrožena lovska gospodarska enota, ki obsega kopno in vodno površino«, oziroma se postavlja vprašanje, če ta površina — to je lovišče — res pripada lovski družini (ki ji je lovišče dano v upravljanje) v takem smislu, da ji je omogočeno vanj tudi investicijsko vlaganje (n. pr. obdelava polja za divjad, postavljanje remiz, raznih gojitvenih objektov in podobno). Praksa zadnjega časa nam to zanikuje. Ko so se nekatere lovske organizacije obrnile na merodajne organe s predlogi oziroma zahtevami, da se jim v njihovem lo-

višju, to je v njihovi »gospodarski enoti« dodele površine za napravo fazanjih remiz — je bil odgovor odklonilen in je načrt, ki je težil za izboljšanjem gojitve fazanov, padel v vodo spričo dejstva, da pripada površina, bodisi kmetijcem ali pa gozdarjem. Kaj je tedaj lovišče? Vprašanje je treba rešiti načelno, seveda sporazumno z gospodarskimi pano-gami, ki gospodarijo na tistem zemljišču. Brez tega je vsako intenziviranje gojitve divjadi otežkočeno. Tudi v tem pogledu naj bi novi zakon o lovu prinesel več jasnosti.

Dr. S. V.

Letošnja zgodnja zima in perjad

Poseben užitek za pravega lovca je, ko po izdatnem krm-ljenju in uničevanju roparic, doseže boljši stalež v lovišču. Tudi v lovišču lovske družine Tržišče se je na ta način stalež zajca in srnjadi znatno popravil. V vseh loviških področne zveze smo naredili fazane, ki so se lepo razmnožili ter krase naše dolenske gozdiče in polja. Nikakor pa ne moremo dvigniti staleža poljskih jerebic in gozdnega jereba, česar smatram, da so krive roparice, zlasti kragulj in sove. Tudi vrane in srake so nam v začetku delale veliko škodo, vendar smo jih skoraj iztrebili. Največji uspeh imamo s strupitvijo v zimskem času s fosforno pasto, ki jo sicer uporabljamo za uničevanje podgan in miši. Tri tube te paste pomešamo z 1 kg loja ali drugimi drobnimi mesnimi odpadki, ki jih položimo na kako gnojšče na odprtem polju. Kar teh škodljivcev še ostane, jih spomladi zastrupimo z zastrupljenimi jajci, položenimi v ped visoko pšenico. Veliko težje je uničevati kragulje. Najlaže je to s puško, ko vale. V zimskem času je pa najsigurnejša past. V našem lovišču smo že to zgodnjo zimo ujeli 3 kragulje in 4 kanje. Po mojih skušnjah je v naših pogojih kanja fazanom tako nevarna kakor kragulj. Kanja se naseli tam, kjer je največ fazanov in stalno se premika za njimi ter čaka priložnosti, da udari nanje. Fazana napada tudi v grmovju, med tem ko kragulj navadno le na čistini, na prostem. Poleg pasti-stopalk smo letošnjo pomlad nabavili tudi košaro s pastjo. Še isti dan, ko smo nastavili past z golobom, je bil popoldne v nji že grahamst kragulj. Že prvo noč se je ujela tudi sova. Drugi dan smo nastavili past pri sosedu, kjer je kanja v kratkem vzela 7 odraslih piščancev in grdo mesarila med fazani. Takoj je udarila na goloba in konec je bilo njenega mrharjenja. Za reko

Mirno sem opazil, da tam kanje stalno mrharijo med fazani. Mrhovine v nastavljeni pasti-stopalki se niso dotaknile. Ko sem nastavil košaro z golobom, se je prva ujela že po dveh urah, druga pa drugi dan. Po tem sklepam, da se kanja ob zmrzlem snegu spravi na živo perjad. Sedaj stalno nastavljam in upam, da bomo v kratkem naredili red. Vsem družinam, kjer delajo kragulji škodo, priporočam, da nabavijo pasti s košaro za goloba. Da se je ponoči ujela sova, sklepam, da ima ta velik grešni delež pri jerebicah in jerebih.

Glede krmljenja divjadi, posebno fazanov pa opozarjam lovske družine, da bi morale to zimo veliko žrtvovati, da bodo obdržale stalež fazana. Zavoljo spomladanskega dežja je narava le slabo oskrbela divjad s semenjem in raznim jagodijem tako, da perjad že sedaj pritiska k vasem, kar že dolgo ni bilo opaziti v tem času.

Ne morem pa razumeti mladega lovca, ki v tem času izpred svoje hiše strelja na fazana pri sosedovem kozolcu — seveda na tleh na 50 korakov! — in fazan ranjen odleti. Koliko lepše bi bilo od njega, da bi fazanu nastavil koruzo, ki jo ima družina pripravljeno prav v njegovi vasi.

Naša družina sicer pridno polaga koruzo in imamo take člane, ki so dosedaj že dvakrat položili hrano, pa tudi take, ki tega še nobenkoli niso storili, čeprav so za to zadolženi. V bodoče nas ne sme več presenetiti zima kakor nas je letos.

A. Knez,
Tržišče, v decembru 1962

Lovsko srce

Mnogo besed je bilo že izrečenih na račun lovskega tovarštva ter o tem, kakšen naj bo pravi odnos lovca do narave, do svojih tovarišev ter do družbe. Toda sloves pravega lovca uživajo danes mnogi lovci, ki niso pravi lovci in so si ta svoj ugled pridobili s svojim darom govora in s pomočjo svojih finančnih sredstev, ne pa s svojim srcem.

Sam se kot mlad lovec imel kmalu priložnost spoznati posamezne lovce. Kot lovec začetnik sem si seveda želel trofeje, ker je pri nas pač področje srnjadi. Zato sem stremel, da bi uplenil srnjaka. Toda to je brez lovskega izpita nemogoče. Preden pa si pridobiš to lovsko znanje, rabiš 2—3 leta. To je pomenilo zame neskončno dolgo. Opazil pa sem, da nekateri lovci uplenijo letno tudi več srnjakov, pa sem poskusil pri njih, če bi si lahko z

njihovo pomočjo izpolnil svojo največjo željo. Toda moja prošnja ni našla odmeva. Imeli so goro izgovorov. Nikogar, ki bi mi bil pripravljen žrtvovati nekaj svojega lovskega znanja in časa, ni bilo. Ko sem že skoraj obupal, se mi je ponudil starejši lovec, da mi pomaga do prve trofeje. Bil je ravno čas prska in poskušala sva na klic. Šele tretji dan se je odzval slaboten srnjak, ki sem ga smel ustreliti in ob uplenitvi doživel lovske običaje, ki jih človek ne pozabi nikoli. Kajti prva trofeja je vendar le ena, vse ostale pa so zgolj številke in zbirka bolj ali manj zanimivih trofej. In če ti je pri tem nudil vso pomoč pravi lovski tovariš, te ob spominu na to obdajajo zares topla čustva. Mimo prve trofeje sem s pomočjo tovariša pridobil še mnogo več, to je lovskega znanja, za katerega bi sicer potreboval najmanj leto dni.

Taki pojavi, bodimo odkriti, so med nami lovci precej pogosti in lovska sebičnost je beseda, ki nam lovcem ne dela preveč časti. Saj pravi lovec ni tisti, ki stremi, da bi čim več uplenil, temveč tisti, ki uživa v gojitvi divjadi in mu je odstrel kot nujno zlo, ki ga mora storiti naravi. Toda takih lovec je žal malo in še ti navadno ne uživajo ugleda, ki ga zaslužijo, ker so preskromni. Danes se vse premoalo skrbi za vzgojo mladih lovec, na katerih ramena se bo kmalu zvalila skrb za ohranitev divjadi. Spričo vedno večjega tehničnega napredka, se vedno bolj utesnjujejo življenjski pogoji divjadi in zato ne bo lahka naloga, ohraniti stalež na sedanji višini, ali ga celo dvigniti.

Zato je danes vsa odgovornost na starejših lovcih, kako bodo vzgojili lovski naraščaj in mu predali upravljanje z divjadjo. Od tega je odvisno, kakšna bodo naša lovišča v bodoče.

Jurij Ocvirk, študent
Ljubno 26, p. Poljčane

Krmljenje poljske divjadi

Družine, ki niso v oktobru založile fazanjih krmišč, so bile z rano zapadlim snegom neljubo presenečenje. Letos opažamo, da imajo fazani in jerebice zelo malo hrane, ker je bilo polje že zgodaj pod snegom, semenje raznih kultur in celo plevela pa ni dozorelo v času kakor druga leta. Zato je treba poljski perjadi posvetiti vso skrb, da jo obdržimo na mestih, kjer je bila preko leta. V našem lovišču smo začeli pravočasno s krmljenjem in so krmišča dobro obiskovana, to se pravi, da so se fazani zbrali tam, kjer jim je pogrnjena miza. Družinam naj ne

bo žal žrtev za nabavo hrane, ker se to v prihodnjem letu na lovu stotero povrne. Pa ne samo zaradi užitka lova to storimo, temveč zavoljo naše dolžnosti do divjadi, ki nam je zaupana v oskrbo in gojitev, kot dobrim go-

spodarjem. Zato naj nam ne bosta noben trud in pot preveč pri rednem zalaganju krmišč, ko gre za pomoč tej prelepi divjadi.

Franc Golavšek,
LD Vransko

JUBILANTI

Primarij dr. France Steinfelser 75-letnik

V septembru 1962 je zdrav in kateremu mu pristrčno čestitamo z željo, da mu življenje nakloni še mnogo vedrih in zadovoljnih let!

Jubilant je pri lovski družini že vrsto let predsednik razsodišča in je s svojim zgledom, besedo in pisanjem mnogo koristil in pripomogel k dvigu lovstva. Za vse njegovo uspešno in požrtvovalno delovanje v lovstvu, se mu iskreno zahvaljujemo in prosimo, da nam ostane še nadalje zvest svetovalec in dober tovariš.

Lovski tovariši
LD Hum-Celje

Veterinar Stanko Arko 70-letnik

Jubilant je lovec od svoje mladosti. Z lovskim znanjem in posebej s šolanjem psov ptičarjev ga je že zgodaj seznanjal oče, ki je bil dolga leta starešina takratnega lovskega društva v Postojni. Že kmalu po prvi svetovni vojni se je vključil v kinološko organizacijo in sodeloval kot kinološki sodnik na pregledih in razstavah. Sotrudnik LOVCA je bil že pred prvo vojno. Tudi po

zadnji vojni — udeležil se je obeh vojn — in bil v drugi nemški vojni ujetnik — je prispeval za naše glasilo tehtne članke iz kinologije in v knjigo NAŠ LOV poglavje o boleznih psov. Dobro je znan v poljudno veterinarski literaturi in z mnogimi članki v kmetijskih listih. Več let je bil glavni urednik časopisa ŽIVINO-REJEC in je spisal več poljudno strokovnih knjig. Ob življenjskem jubileju zaslužnega sodelavca se pridružujemo čestitkam in se mu zahvaljujemo za požrtvovalno sodelovanje z željo še mnogo zadovoljnih in pisateljsko plodnih let!

Lovski tovariši

Mirko Rajh 50-letnik

V decembru 1962 je dopolnil pol stoletja svojega življenja. Skoraj ni starejšega lovca v Pomurju, ki bi ne poznal jubilanta kot odličnega predavatelja, lovca in tovariša. Vsa leta je bil na vodilnih mestih, blagajnik bivše LZ Ljutomer, član lovskih izpitnih komisij, več let gospodar LD Ljutomer in posebej odličen vodja lovov. Odlikovan je bil z Znakom za zasluge, in z Redom za lovske zasluge II. stopnje. Lovska družina ga je za njegovo požrtvovalno delo in življenjski jubilej odlikovala s posebno diplomom. Njegovemu slavlju se pri-

družujemo z iskrenimi čestitkami vsi pomurski lovci in mu želimo še obilo srečnih, zadovoljnih in uspešnih let v lovstvu!

Lovci LD Ljutomer in Pomurje,
J. Ivanjšič

nim humorjem in pesmijo iz njegove domovine, zabaval lovsko družbo. Leta 1941 ga je okupator izselil, a se je 1945 vrnil z družino iz pregnanstva na svoje službeno mesto. Bil je ustanovitelj LD Negova, njen prvi starešina, kasneje predsednik nadzornega odbora in blagajnik. Bolezen ga je prisilila,

da se je s težkim srcem poslovil od ljubljenskih gozdov in divjadi. K jeseni njegovega življenja mu vsi člani, znanci in prijatelji želimo še mnogo spokojnih in zadovoljnih let v krogu svoje družine!

A. Slogovič,
LD Negova

UMRLI SO:

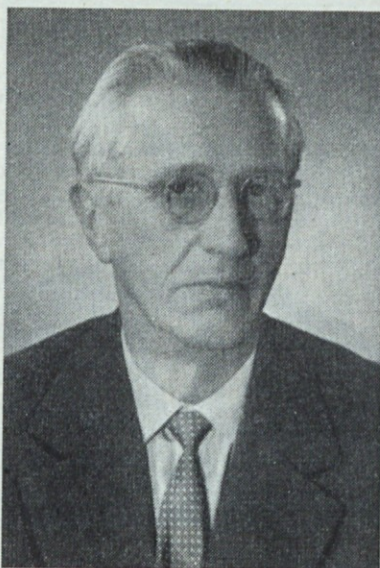
Ing. Maks Primožič, član LD Škofja Loka je z 49. letom podlegel zavrtni bolezni. Sin gozdarja je do svoje mnogo prerane smrti ostal zvest svojemu rojstnemu kraju, zgodovinski Škofji Loki. Slehern prosti čas je izkoristil, da je sam ali z lovskimi tovariši užival lepoto narave med nadvse mu ljubo divjadjo. Najljubši pa mu je bil lov na je-

reba. Saj je zaledje Škofje Loke s prostranimi gozdovi pravi jerebji dorado. Ob njegovem grobu smo šele prav občutili, da smo zgubili najboljšega tovariša, prijatelja, vzornega lovca in dolgoletnega delavnega člana upravnega odbora naše družine. Naj mu bo trajen in časten spomin!

Lovci LD Škofja Loka

Jože Oblak, član LD Šentvid in njen soustanovitelj, 69 let star. Vso prvo svetovno vojno je nosil vojaško suknjo, ki jo je odložil šele kot borec za slovensko Koroško 1919. Med drugo svetovno vojno se je kot begunec v Ljubljani takoj priključil narodno osvobodilnem gibanju. Po poklicu je bil lekarnar in so se na njegovem domu zbirala zdravila za partizane, katerim se je 1943 tudi sam aktivno pridružil. Po osvo-

boditvi je bil upravitelj in direktor bivše njegove lekarne v Šentvidu, kjer je bil zvest in požrtvovalen član lovske družine vse do njegove prerane smrti. Ugleden mož širokega obzorja, poštenjak za vsako ceno, je bil vedno pripravljen v potrebi pomagati kjerkoli, pa je bil pred vsem vzoren lovec in tovariš — svetel vzgled, kako se lovski reči streže. Pokojniku časten spomin!

LD Šentvid

Franc Švigelj, član LD Krško je 62 let star podlegel nesreči med lovom na stojišču. Nad 40 let je bil zgleden lovec in dober tovariš, ki nam bo ostal v trajnem spominu.

Člani LD Krško

Toussaint Oljšak, član LD Cerknica, je bil 60 let lovec, umrl 78 let star v decembru 1962 v svojem rojstnem kraju v Ilirski Bistrici, od koder je 1922 zbežal pred fašisti v Cerknico, kjer se je takoj vključil v tamkajšnjo lovsko organizacijo. Bil je vse-skozi pravičen in vnet lovec in iskren tovariš. Kako je bil predan lovstvu, pričajo med drugim vsi njegovi kompletni vezani letniki LOVCA, ki ga je do zadnjega prebiral in se zanimal za lovsko življenje in delovanje.

Naj mu bo zelena vejica zadnji pozdrav cerkniških lovskih tovarišev.

LD Cerknica, Kristen

Ferko Šekoranja, član LD Bizeljsko, njen soustanovitelj in tajnik, 41 let star. Požrtvovalnega in vzglednega lovskega to-

variša in učitelja mlade lovske generacije bomo ohranili v trajnem in častnem spominu. Hvala ležni bizeljski lovci.

Popravek

V 10. januarjski številki 1963, v članku »Škodljivost vran« na 301 strani, so v razpredelnici napačno razporejene cene. **Pravilno je:**

11 jerebic à 380 din ... 4 180 din,
5,4 piščet à 300 din ... 1 620 din,
77 fazanov à 800 din ... 61 600 din,
3 zajci à 1200 din ... 3 600 din.